

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 7 MAART 1928

No. 636

INHOUD.

	Blz.
DE STEENKOLEN-CRISIS door <i>Prof. Ir. I. P. de Vooy</i> ..	206
Een wetsontwerp tegen onbegrensde mogelijkheden door <i>Mr. A. N. Molenaar</i>	208
Onze Ansjovishandel in 1927 door <i>P. E. van Renesse</i> ..	209
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De nieuwe herziening van het Fransche Douane- tarief door <i>Prof. B. Nogaro</i>	210
AANTEEKENINGEN: *	
De stabilisatie van de Italiaansche valuta	212
Indexcijfers van groothandelsprijzen	213
BORKAANKONDIGINGEN:	
Prof. Dr. P. A. Diepenhorst: Eerherstel der Actieve Handelspolitiek (theorie en practijk); bespr. door <i>S. Posthuma</i>	214
Kamer van Kopphandelen Fabrieken Rotterdam 1803- 1928. Gedenkboek samengesteld door het Secretariaat der Kamer; bespr. door <i>Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart</i>	216
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	217
MAANDCIJFERS:	
Emissies in Februari 1928	217
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	218-224
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.**

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welden Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruijgeplaatweg.*

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

6 MAART 1928.

In den toestand van de geldmarkt kwam ook deze week weinig verandering. Alleen het aanbod van call geld was in verband met de maandswisseling belangrijk geringer, zoodat de callrente van 3 pCt. opliep tot ongeveer 4 pCt. In de overige noteringen kwam echter geen verandering van beteekenis. De prolongatierente schommelde tusschen 3 $\frac{3}{4}$ en 4 pCt. en particulier disconto tusschen 3 $\frac{11}{16}$ en 3 $\frac{13}{16}$ pCt.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van f 5,2 miljoen te zien. De beleeningen vertoonen, blijkbaar in verband met de maandwisseling, een stijging van f 9,1 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. Het zilver verminderde met f 700.000. De post papier op het buitenland liep f 400.000 terug, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een stijging van f 600.000 te aanschouwen geven.

De biljettencirculatie klom van f 776,5 miljoen tot f 797 miljoen. Het tegoe, dat het Rijk den laatsten tijd vrijwel geregeld bij de centrale credietinstelling bezat, heeft gedurende de afgelopen week plaats gemaakt voor een debetsaldo van de schatkist ten bedrage van f 6 miljoen. De rekening-courant-saldi van anderen geven een stijging van f 1,6 miljoen te zien. Het beschikbaar metaalsaldo daalde met f 2,5 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 55.

* * *

De wisselmarkt was deze week weinig geanimeerd; de omzetten waren gering en in de koersen kwam geen verandering van beteekenis. De stemming bleef over het algemeen genomen weder vast. Dollars noteerden 2,48 $\frac{1}{2}$ à 2,48%; Ponden schommelden tusschen 12,12 $\frac{1}{2}$ en 12,12% en Parijs tusschen 9,77 $\frac{1}{2}$ en 9,78. Alleen Markten liepen iets op en kwamen van 59,35 $\frac{1}{2}$ op 59,40. Daarentegen was Milaan aan het einde der week plotseling vrij flauw en daalde van 13,16 op 13,12 $\frac{1}{2}$.

LONDEN, 5 MAART 1928.

Daar het einde van de maand in de vorige berichtsperiode viel, ondervonden wij hier de gebruikelijke vermeerderde vraag naar geld gedurende de eerste helft der week. Er werd een beroep gedaan op de Bank van Engeland op Maandag, maar slechts voor een betrekkelijk klein bedrag, terwijl de hulp van de Bank niet noodig bleek te zijn op de laatste 2 dagen van de maand. De eerste dagen van Maart brachten zeer belangrijke geldverschuivingen en de gebruikelijke geldruimte, voortvloeiende uit betaling van dividenden en aflosbare obligaties.

Disconto was fractioneel zwakker op 4 $\frac{3}{16}$ — $\frac{3}{16}$ op de te verwachten geldruimte voor de eerste week of 10 dagen van Maart. Daarna zal de belastingschroef het marktsaldo wel zeer doen slinken tot het einde van het Gouvernements financieele jaar, nl. 5 April 1928.

DE STEENKOLEN-CRISIS.

Wie er zich toe zet om door onderzoek en nadenken de crisis in de steenkolenindustrie te begrijpen en te verklaren, wordt steeds gedwongen om aandacht te besteden aan het Engelsche kolenprobleem. Of en hoe dit opgelost wordt, is van een overwegende beteekenis voor de toestanden in de West-Europeesche mijndistricten en voor de kolenvoorziening in het algemeen. Het is toch het groote overschot der productie boven het eigen verbruik in Engeland, dat voor andere voortbrengers de prijzen drukt en den afzet belemmert. Algemeen bekend is, dat de schade, die aldus berokkend wordt, Engeland zelve geen voordeel brengt; integendeel leidt tot onhoudbare toestanden aldaar. Zoo onhoudbaar, dat er eene verandering komen moet. De loonen dalen beneden ongedachte grenzen, en desondanks worden door de mijnondernemingen verliezen geleden, die hen aan den rand van den ondergang brengen. Geen wonder dus, dat er naar algemeene verwachting in de Engelsche mijnindustrie spoedig iets moet gebeuren, en dat in gespannen aandacht wordt gevraagd, wat het zal zijn. Er is zelfs meer dan aandachtige waarneming. Van Duitsche zijde is reeds herhaaldelijk de toezegging gedaan eener redelijke en billijke overeenkomst. Nog onlangs kon de Engelsche regeering dit officieel verklaren. Ook de Nederlandsche regeering toonde bij monde van den Minister van Waterstaat in de zitting van de Tweede Kamer van 21 Februari jl. zich bereid tot bespreking eener regeling. België wil stellig niets liever. Te zeer lijden ook de West-Europeesche kolencentra onder de Engelsche malaise, dan dat zij niet met beide handen elke poging zouden aangrijpen om de kolenvoortbrenging door aanpassing aan de behoeften op een gezonden grondslag te brengen. De goede wil is er dus ook in Engeland. Meer dan dat, het belang, ja zelfs de nood dringt. Wat ontbreekt er dan? Alleen maar de kennis van — en de bekwaamheid tot — de taak, die allereerst in Engeland vervuld moet worden. Doch dit „alleen” is bittere ironie. De taak is reusachtig en zeer verward. Voor wie dit nog niet beseft is bij uitstek leerzaam het boek, dat in 't najaar is uitgegeven door „The Institute of Economics”, getiteld: „The British Coal Dilemma”, geschreven door Isador Lubin met Helen Everett ondersteund door „council” en „staff” van het instituut.

Niet zonder bedoeling wordt hier het woord dilemma in plaats van probleem gebruikt. En van diepen ernst getuigt het motto: „This is a question of that almost religious importance, which needs the separate study and determination of every intelligent person.”¹⁾

In het beseft, dat het onderwerp niet enkel politiek of speciaal Engelsch is, maar om zeer veel verschillende redenen ieder denkend mensch moet bezighouden, geeft het boek na een breed historisch overzicht een zoo diep mogelijk gaande analyse van wat ten slotte zich toont als een dilemma. Ofschoon de verdiensten der samenstellers daarmee niet ten volle erkend zijn, kan een schets van den inhoud toch duidelijk maken, hoe zij hun taak hebben opgevat. Daardoor is tevens aangegeven, welke waarde aan hunne conclusies is te hechten. Geenszins is echter de lezing van het boek daardoor overbodig. Integendeel, die lezing zij met warmte aanbevolen. Allereerst voor hen, die in de kolencrisis belangstellen. Verder natuurlijk voor hen, die de rol van deze kwestie in de Engelsche politiek vervolgen, waar de nationalisatie der kolenmijnen van vooraanstaande beteekenis was en bleef. Dan ook voor hen, die de toekomst van Engeland op de wereldmarkt willen nagaan. En ten slotte niet het minst voor hen, die zich interesseeren voor de houding, die de overheid tegenover het industrieel leven inneemt of behoort in te nemen. Zij vinden naast de pogingen van 't Sowjet Rusland en het fas-

¹⁾ Merkwaardiger wijze ontleend aan een artikel van W. Standey Jevons uit het jaar 1865 en getiteld „The Coal Question”.

cistisch Italië, in de zorgen der Engelsche regeering over de mijnindustrie een ander sprekend voorbeeld, waaraan zij hunne gedachten kunnen toetsen.

* * *

De schrijvers van het boek waren zich ervan bewust, dat velen hunner lezers ongeneigd zouden zijn hen op een langen en moeilijken weg van objectief onderzoek te volgen, daar die lezers reeds tevoren met hun oordeel gereed waren en in 't boek eene bevestiging ervan zouden zoeken. Daarom hebben zij gepoogd in een inleidend hoofdstuk hun weg vrij te maken, en wel van „pitfalls” en „prejudices”. Het onderwerp was toch niet onbewerkt. Integendeel is er misschien nimmer aan een kwestie zooveel aandacht besteed door commissies, pers, ja eigenlijk door 't geheele Engelsche volk en velen daarbuiten. Zooveel zelfs, dat een vooraanstaand man van een „psychologische obsessie” sprak. Met als gevolg een kostbare verwarring; kostbaar tot een bedrag van een biljoen dollars. Over de feitelijke wijziging in de grondslagen eener machtige en welvarende industrie, eene wijziging, die zich onverbiddeijk voltrok, heeft zich een onvruchtbare en dogmatische strijd ontwikkeld tusschen hen, die aan geen verandering wilden gelooven en de oude grondslagen onverbrekelijk met de welvaart verbonden zagen, en anderzijds hen, die met veroordeeling van het oude stelsel zonder meer geloofden aan een nieuw systeem, opgebouwd op de verwoesting van het oude.

„Thus bigotry and impiety confront each other”, terwijl de discussie in bewoordingen gevoerd wordt van een „highly inflated verbal currency”.

Ondertusschen ontbraken de lust en de ijver tot de aanpassing en de samenwerking, die noodig werden door den drang der gewijzigde economische grondslagen.

In het midden van de verwarring en den heftigen meeningensrijd moest het probleem worden ontdekt en behandeld.

Hoe deden dit de schrijvers? Zij hebben hun taak in drieën verdeeld. Allereerst beschrijven zij den gang der gebeurtenissen, die den omkeer van bloei tot ineenstorting der kolenindustrie kenmerkten. Daarna zoeken zij de logische noodzakelijkheid van het gebeurde op. Ten slotte zien zij de onvermijdelijke gevolgen ervan onder oogen. Elk der drie deelen is nauwkeurig en toch boeiend beschreven.

Wat de gebeurtenissen betreft zijn er vier episoden te onderscheiden. In een korte maar treffende samenvatting wordt geschetst „de bloeiende bedrijfstak”, die de breede en vaste basis vormde voor Englands industriele ontwikkeling, handel en welvaart en die gedurende driekwart eeuw de vruchten genoot van een aldoor toenemenden groei en vooruitgang. In de tweede periode nadert die industrie haar noodlot. Nauwkeurig is de feitengang beschreven: de druk der oorlogsbehoeften; de regeeringsconstrôle; het zoeken naar een nieuwen samenhang; de bloei in 1919/20; de onverwachte instorting in 1921; de worsteling tegen de deflatie; een tijdperk van nieuwe hoop 1922/24; de verborgen krachten naar vernieling; het ontwaken; de moeilijkheid; een gekochte vrede.

De derde periode schildert de vertraagde ineenstorting; hoe de bedrijfstak aan den rand van 't bankroet verkeert; hoe de koninklijke commissie in een bewonderenswaardig verslag den toestand weergeeft; hoe de onderhandelingen over de uitvoering der aangegeven herstelmiddelen op niets uitloopen; hoe er een algemeene sluiting dreigt en ten slotte de regeering alles beproeft om die te voorkomen. Dan komt in de laatste vierde periode de historische groote staking, die een oogenblik in een revolutie dreigt over te gaan om daarna hardnekkig te worden voortgezet. Beschreven wordt wat er al niet beproefd is om te bemiddelen; hoe het einde kwam en wat de staking ten slotte gekost heeft.

In zekeren zin was dit historische deel van de taak

der schrijvers gemakkelijk; het moeilijkst was om objectief te zijn en werd uitvoerbaar door zich te houden aan de feiten, en de kritiek naar alle zijden te richten.

Belangrijker, omdat het kennis en inzicht vereischte, was de taak om een logische en heldere verklaring der gebeurtenissen te geven. Op drieërlei manieren is daarnaar getracht. Allereerst door de wortels van het kwaad op te sporen, te weten: de verminderde productie, de last der verhoogde loonen, de achterlijkheid der technische bedrijfsuitoefening en de verloren markten voor afzet. Elk dezer oorzaken op zichzelf had reeds een malaise kunnen veroorzaken; te zamen brachten zij een te ernstiger ineenstorting, omdat de werking telkens door toevallige gebeurtenissen verborgen bleef. Met uitvoerige cijfers, in dwingend betoog, is dit aangetoond.

Toch achtten de schrijvers zich hiermede niet tevreden. Zij wilden ook de houding zoowel der mijnbouwbedrijvers als der mijnwerkers; de onverstandige houding van beide, verklaren. Van een technisch-economische analyse gaan zij over naar eene psychologisch-economische. In een hoofdstuk getiteld: de traditie der mijneigenaren, beschouwen zij achtereenvolgens: de trotsche positie der oorspronkelijke Britsche mijneigenaren; den achtergrond van het economisch geloof, waarop zij vertrouwden; de gangbare economische opvattingen en de rechtvaardiging daarvan door de feiten. Recht daartegenover staat het hoofdstuk: de geestesgesteldheid der mijnwerkers, waarin beschreven wordt hunne traditie, d.w.z. de herinnering en nadering van hun vroegeren toestand; verder hun leven en hun werk, alsmede hun oude beweging voor maatregelen ter verbetering, telkens met goed gevolg voortgezet. Logisch ontwikkelt zich uit een en ander hoe het program voor nationalisatie der mijnen moest ontstaan en welke vormen het moest aannemen.

Het derde deel van de taak der schrijvers is, ondanks de verdiensten van 't vorige, verreweg het belangrijkste. Van zelfsprekend komt toch de vraag: wat nu? De schrijvers schroomden niet onder oogen te zien wat voor geneesmiddelen behooren te worden aangewend. En ook hier toonen zij hun objectieve en systematische werkwijze. Voorop stellen zij de vraag, wat voor behoefte zal er bestaan aan Britsche steenkolen? en laten zich niet verleiden tot die andere vraag: hoe brengen wij een onbepaald hooge productie aan den man? Zij schuwen elk bodemloos optimisme, en willen koel de feiten waarnemen. Allereerst dat in het wereldverbruik het jaarlijksch accres van 50 millioen ton, dat voor den oorlog viel waar te nemen, na den vrede niet meer verscheen. Verschillende waarschijnlijke oorzaken worden hiervoor aangewezen. Daarna wordt de Engelsche kolonexport onder 't mes genomen, en land voor land onderzocht waarom de afzet is verminderd of verloren gegaan, ten einde tot de conclusie te komen, dat zelfs de hardnekkigste en scherpste concurrentie de markten van vóór 1914 niet kan terugwinnen. Verder wordt bekeken en met cijfers aangetoond, hoeveel de bunkerhandel, vooral door het toenemend gebruik van stookolie, moest verliezen. Ten slotte komt het eigen kolonverbruik in Engeland aan de beurt, en passeeren verschillende groote categorieën van afnemers een korte maar degelijke revue, waaruit blijkt, dat een kleine toemering hier en daar, zooals voor de spoorwegen, en de elektrische centrales, niet goed kon maken het verlies van 7 millioen ton in de Engelsche ijzerindustrie wegens achteruitgang van productie, voor een deel 't gevolg van een crisis bij de scheepswerven. Betere verwachtingen voor het eigen verbruik durven de schrijvers niet aan, zoodat zij de gevolgtrekking maken: de Britsche kolonindustrie moet met een geringere productie naar rentabiliteit streven. Drie wegen zijn daarvoor aan te wijzen: geringere loonkosten; meer efficiency; veredeling van het product. Des te meer is het een en ander noodig, waar de schrijvers aan de voortzetting eener

scherpe concurrentie op de wereldmarkt blijven gelooven.

De eerste weg: minder loonkosten en dus goedkoper kolen noemen de schrijvers: „de traditioneele”. Ofschoon zij geenszins ontkennen dat langere werktijd en lagere loonen noodig waren en blijven, zien zij erin geen afdoende oplossing. Hun krachtigste argument hiertegen is, dat lage prijzen niet in staat zijn bij het artikel steenkool het verbruik en dus den afzet te vergrooten. Daarnaast zetten zij uiteen hoe het onmogelijk is op den duur de Britsche mijnwerkers op een laag levenspeil rustig te doen voortwerken. Uitvoerig en met groote kennis van zaken worden de verbeterde efficiency en veredeling van het product samengevat als „de weg van den technicus”. Maar aan 't eind gekomen der opsomming van velerlei wat mogelijk en wenschelijk is, wordt betoogd, dat dit alles ten koste van belangrijk nieuw kapitaal weliswaar kan beteekenen goedkoopere en betere brandstoffen, doch dat het verbruik eer zal af- dan toenemen, en dat er minder mijnen en minder arbeiders noodig zullen zijn. „In een toestand van industriele depressie en met werkloosheid alom,” zoo zeggen de schrijvers, „kunnen dergelijke verschuivingen van kapitaal en arbeiders niet automatisch plaats vinden.”

Het dilemma, waarvoor de Engelsche regeering en het Engelsche volk stond en ook nu nog staat, vinden de schrijvers aan het eind van een bewonderenswaardig feitelijk en nauwgezet onderzoek even pijnlijk en moeilijk.

De oude Britsche bedrijfstak, die het land groot en sterk maakte, en die ook nu nog een tiende van alle arbeiders bezig houdt, kan niet langer zoo doorgaan. Niet minder dan een bankroet staat voor de deur. Vandaar de pijnlijke vraag: Kunnen de afzonderlijke en particuliere ondernemingen den bedrijfstak voortzetten en reconstrueeren? Neen, wordt er op geantwoord, want de tekortkomingen dier ondernemingen zijn te groot en te uitgebreid. Maar op de andere vraag: Kan de Staat door den bedrijfstak over te nemen — nationalisatie — de rentabiliteit en den bloei herstellen, wordt evenzeer geantwoord: neen, want het zou een te gevaarlijke en te kostbare proef zijn met veel kans op mislukking.

Tot slot resumeeren de schrijvers het teleurstellende resultaat van hun onderzoek in een hoofdstuk getiteld: „Looking Forward”. Maar die blik in de toekomst toont geen uitkomst. De noodzakelijke reconstructie der mijnindustrie stelt zeer hoge eischen, en kan niet in een korten tijd geschieden. Gedurende de overgangperiode zullen er vele werklozen zijn, die moeten leven. De dreiging, die daarin ligt, kan niet voorbijgezien worden. Het is zelfs de vraag of die te boven gekomen kan worden. De schrijvers eindigen hun boek aldus:

„Het is duidelijk, dat de reorganisatie der kolonindustrie, hoe enorm belangrijk op zichzelf, in „wezen een fase is van een grooter taak voor Groot-Brittannië om orde te brengen in haar geheele economisch systeem ten einde op zijn minst haar vroegere mededingingskracht terug te verwerven. De behandeling van het kolonprobleem op zichzelf is als „het genezen willen van een plantenziekte zonder te „letten op de bodemomstandigheden. Het succes, dat „van een verschuiving van arbeid en kapitaal zou mogen worden verwacht, is grootendeels afhankelijk „van de gezondheid en de activiteit van elk deel van „t economisch samenstel. Ingesloten in het probleem „eener fundamentele reorganisatie der kolonindustrie „zijn onderling verwikkelde problemen van de openbare financiën, bankwezen, muntstelsel, industriele „efficiency, arbeid en sociale organisatie. Hier ligt „een netwerk van opgaven, die buiten 't kader van „dit boek vallen.”

„Tot op zekere hoogte is de steenkool verantwoordelijk voor de moeilijkheden, die Brittannië het hoofd „te bieden heeft; tot zekeren graad tasten de krachten,

„die de positie der mijnindustrie ondergroeven, de geheele Britsche industrie aan. Zeker is het, dat dezelfde moeilijkheden en gevaren, die het onderzoek aantoonde voor het steenkoolprobleem, versterkt zich zullen laten zien, wanneer een wijder gebied in behandeling komt. Schema's van denkbeelden en meeningen, opgekomen uit de vroegere verhoudingen, toen Brittannië meester was van nijverheid en handel, zijn geneigd de houding tegenover woordige problemen te dicteeren. Oudere opvattingen en verbindingen zullen waarschijnlijk de nieuwere fasen der tegenwoordige situatie verduisteren en ontstellen. Kan de Britsche geest boven deze moeilijkheden zich verheffen? Kan zij zich bevrijden van de paralyseerende verplichting, die onontwikkelaar opkomt uit de wetenschap, dat de marge voor proefneming in Engeland klein is? Is de tijd gekomen voor een definitief verlaten der gevestigde methoden ter besturing en controle der industrie? Aldus zijn de problemen, die aan het Britsche Steenkool-dilemma ten grondslag liggen. Zoolang deze breederen taken niet afdoende zijn aangegrepen, zal het kolenprobleem niet worden opgelost.”

* * *

Het belangrijke boek, aan welks waarde door een zoo kort overzicht geen recht gedaan is, werd waarschijnlijk in Juli 1927 voltooid. Wat daarna gekomen is, kan slechts bijdragen tot verscherping der conclusies. Het laatste halfjaar van 1927 bracht den Engelschen mijnondernemingen zware verliezen. Ofschoon op 1 Dec. 1927 (mededeeling van het Britsche mijndepartement) 286 mijnen gesloten waren met 43.000 arbeiders, betrof dit in hoofdzaak vele van die kleine ondernemingen, zooals Engeland nog bezat. Later zijn nog meerdere mijnen stil gezet, en werd een aantal van 200.000 werklozen genoemd. Desondanks was er slechts een zeer geringe werking van dit afsterven der zwakkeren te bemerken. Van afdoende productiebeperking, van systematische reorganisatie, is nog niets waar te nemen. Wel werden in Februari grooteloonverminderingen doorgezet. Wel werden districtsgewijze pogingen in het werk gesteld om de verkoopprijzen op peil te houden, doch de kwaal is te groot dan dat deze kleine middelen iets anders ten gevolge kunnen hebben dan een tijdelijk succes. In elke mijnonderneming zal het gezamenlijk streven van arbeiders en directie blijven om door verhooging der productie, zoowel den kostprijs te verminderen als het weekloon, te verhoogen. Er is daarom geen redelijke grond te verwachten, dat het overschot der Britsche productie zal ophouden met de scherpe concurrentieinvallen op het natuurlijk afzetgebied der West-Europeesche kolencentra. De kansen, dat een krachtige reorganisatie van den Engelschen mijnbouw, daar ter lande een of meer organen zal scheppen in staat en bij machte eene afzetovereenkomst te sluiten en te waarborgen, zijn uiterst gering.

Is het daarom niet onjuist, dat de West-Europeesche kolencentra blijven deelnemen aan de doodelijke concurrentie, zoowel met Engeland als onderling, tot op de grenzen of meestal onder de grenzen van een kostprijs, die door reorganisatie en technische inspanning tot het uiterste omlaag gebracht is? Natuurlijk kunnen zij de concurrentie niet opgeven, maar zij zouden zich daartoe te zamen kunnen vereenigen. Tot samenwerking met Engeland waren zij allen van goeden wil? Waarom zouden zij dan niet de onderlinge samenwerking beginnen, waardoor zij en het allergergste der tegenwoordige crisis kunnen verminderen, en op den duur Engeland in staat kunnen stellen om mee te doen, hetzij door hulp of dwang.

Dergelijke vragen komen op wanneer men alles ziet, wachten op Engeland, en van zoo bevoegde schrijvers na een diepgaand onderzoek moet leeren, dat dit wachten, of wel vergeefs, of van al te langen duur, zal zijn.

I. P. DE VOOYS.

25 Februari 1928.

EEN WETSONTWERP TEGEN ONBEGRENSEDE MOGELIJKHEDEN.

Eenige weken geleden werden wij verblijd door de mededeeling, dat de Hooge Raad van Arbeid, vergaderende onder de leiding van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, zijn advies had vastgesteld omtrent de bij dien Raad aanhangig gemaakte wetsvoordracht tot vaststelling van een Arbeidsbemiddelingswet. Het betreffende Voorontwerp is reeds eenige maanden geleden gepubliceerd, maar gaf ons niet aanstonds aanleiding tot het leveren van commentaar. Wij gaven er de voorkeur aan eens af te wachten of de Hooge Raad van Arbeid nu werkelijk met 's Ministers voornemen, om de arbeidsbemiddeling wettelijk te regelen, zou instemmen. Gegeven het uitermate bescheiden gebruik, dat van de arbeidsbeurzen gemaakt wordt, gegeven den alleszins bevredigenden gang van zaken onder de huidige regeling krachtens Algemeenen Maatregel van Bestuur, gegeven den onnoodigen strijd, dien het indienen van een dergelijk wetsontwerp in het leven zal roepen, gegeven ten slotte de omvangrijkheid van de ontworpen regeling — het ontwerp telt liefst 70 artikelen — hebben wij, zonder ons aan een te groot optimisme over te geven, toch rekening gehouden met de mogelijkheid, dat 's Ministers advies-college hem bij deze gelegenheid eens duidelijk zou maken, dat het oordeel van het nageslacht over 's Ministers sociaal beleid niet beheerscht zal worden door de voorspoedige tot standbrenging van een wet als die, welke thans voor ons ligt. Wij hebben evenwel gedwaald. De Hooge Raad van Arbeid bleek volgens het communiqué „vrijwel eenstemmig”, nl. met 29 tegen 6 stemmen, (meer dan 15 pCt. van de leden vormt in dit college dus een quantité négligeable) van oordeel, dat een wet in den geest van het Voorontwerp eener Arbeidsbemiddelingswet wenschelijk zou zijn.

Wenschelijk, dus niet noodzakelijk. Nu staan wij op het standpunt, dat de vermeerdering van ons wettencomplex tot het strikt noodzakelijke behoort beperkt te blijven; een onderwerp, waarvoor een wettelijke regeling niet absoluut noodzakelijk is, wordt naar ons gevoelen beter buiten bemoeiing van den wetgever gehouden. Men maakt toch geen wetten voor zijn plezier!

Intusschen willen wij niet den indruk vestigen over woorden te twisten. Toegegeven daarom, dat ook al is geen noodzakelijkheid voor een wettelijke voorziening aanwezig, een sterk gevoelde behoefte, een met sterke argumenten bepleite wenschelijkheid, onder bepaalde omstandigheden tot indiening van een wetsontwerp kan leiden. Laat ons daarom eens nagaan, welke motieven de Minister in zijn Memorie van Toelichting ten voordeele van een wettelijke regeling aanvoert. Rekening houdend met de omstandigheid, dat reeds een wijd vertakt systeem van arbeidsbemiddeling bestaat, zou men dus in de eerste plaats een schildering mogen verwachten van een op dit oogenblik onbevredigend werkend apparaat. Met geen enkel woord wordt hierop evenwel in de Memorie van Toelichting gedoeld. Integendeel, de aanhef van dit staatsstuk is een en al lof over de wijze, waarop de arbeidsbeurzen in de achter ons liggende jaren gegroeid zijn. Zoo vernemen wij, dat de gemeentebesturen, naar mate bleek, dat particuliere vereenigingen en vakvereenigingen in de toenemende behoefte aan hulp bij het zoeken van arbeidskrachten en arbeidsgelegenheid niet voldoende konden voorzien, zelf de oprichting van deze beurzen hebben ter hand genomen. Langs den weg der vrijwillige samenwerking en aanvankelijk onder leiding van de Vereeniging van Nederlandsche Arbeidsbeurzen zijn daarop de gemeentelijke arbeidsbeurzen en enkele daarmede in doel en werkwijze overeenstemmende particuliere, met elkander ten behoeve der intercommunale bemiddeling in verbinding getreden. De omvangrijke werkloosheid uit de jaren na den oorlog heeft tot verdere ontwikkeling

van het stelsel der openbare arbeidsbemiddeling geleid. Rijksbemoeiing en centrale leiding uit Den Haag zorgden voor een doelmatige organisatie.

„Dit alles klinkt reeds uitermate bevredigend, maar wat de Memorie verder vermeldt, overtreft nog het voorafgaande. „Het besef” — zoo lezen wij verder — „dat de arbeidsbemiddeling zich heeft aan te passen aan het bedrijfsleven, voerde voorts geleidelijk tot verbeteringen in de inrichting der openbare arbeidsbemiddeling, door specialiseering, en tot de oprichting van vakafdeelingen bij de arbeidsbeurzen. Deze ontwikkeling der openbare arbeidsbemiddeling is tot stand gekomen *zonder wettelijke regeling.*”

Maar, zal men ons antwoorden, naast dezen lof voor het verleden kan wellicht zorg voor de toekomst den Minister verontrusten. Inderdaad, zulks blijkt ook het geval te zijn. Immers wij vernemen van den Minister, dat de omstandigheid, dat de organisatie van de arbeidsbemiddeling en haar werking naar zijn gevoelen de vergelijking met andere landen, die wel een wettelijke regeling kennen, goed kan doorstaan, toch het ontbreken van elke wettelijke regeling een element van onzekerheid in de ontwikkeling en de werking van dit instituut brengt. De wettelijke regeling beoogt dus het wegnemen van een element van onzekerheid. Het motief schijnt ons op het eerste gezicht reeds zwak. Maar laten wij, alvorens ons een definitief oordeel te vormen, eens nagaan, welke onzekerheden de Minister op het oog heeft. Het zijn er vele, maar er is geen bezwaar tegen ze alle in één adem te noemen.

Zonder wettelijke regeling kan een gemeentebestuur zijn arbeidsbeurs opheffen. Zonder wettelijke regeling kan een gemeentelijke arbeidsbeurs haar werkwijze zoodanig inrichten, dat zij in intercommunaal verband niet bruikbaar wordt. Zonder wettelijke regeling zou een gemeentebestuur zijn arbeidsbeurs wel eens niet meer als districtsarbeidsbeurs beschikbaar kunnen stellen. Zonder wettelijke regeling kan het Rijk wel eens niet met de gemeenten over de verdeling van de kosten der arbeidsbemiddeling tot overeenstemming komen. Zonder een wettelijke regeling kan... Maar, vragen wij ons af, is er grond voor het vermoeden, dat al deze afschuwelijke mogelijkheden zich in de practijk ook werkelijk zullen voordoen? Men moet een wet, die onzekerheden beoogt te voorkomen, toch motiveeren met er op te wijzen, dat er althans redelijke grond voor de bij den Minister bestaande vrees bestaat.

In de Memorie van Toelichting zocht men hiernaar te vergeefs. Wij aarzelen daarom niet te zeggen, dat de motiveering van de wenschelijkheid van het tot stand komen eener wettelijke regeling ons uitermate zwak voorkomt.

Ook wat de Minister verder in zijn Memorie ter verdediging van zijn Ontwerp aanvoert pleit zeker niet voor het tot standbrengen van een wettelijke regeling. Een organisatie met stabiel karakter zou zich — naar wij vernemen — gemakkelijker dan de huidige organisatie bij het internationaal verkeer op de arbeidsmarkt aansluiten. Alsof de stabiliteit hier van eenigen invloed is, zoolang al weer niet met redelijken grond mag worden aangenomen, dat de huidige organisatie een regelmatig verkeer met buitenlandse arbeidsbeurzen bemoeilijkt. De Minister gevoelt zelf vermoedelijk, dat deze argumentatie niet erg krachtig is. Hij laat nl. onmiddellijk volgen, dat het wetsontwerp mede voldoet aan de vereischten, gesteld in artikel 2 van de Ontwerp-Conventie van Washington betreffende dit onderwerp. Het is heel aangenaam dit te vernemen, maar om aan de Conventie van Washington te voldoen, hebben wij een wettelijke regeling niet noodig. Ook het tegenwoordige stelsel, uitsluitend uit de maatschappelijke behoefte naar boven gekomen, voldoet aan de bepalingen van bovengenoemde Conventie.

Wettelijke regeling acht deze bewindsman ten slotte

nog gewenscht, om eenige hoofdbeginselen vast te leggen, die bij de uitoefening der arbeidsbemiddeling door haar organen moeten worden in acht genomen. En dan noemt de Minister als voorbeelden de houding van de arbeidsbeurzen bij staking en uitsluiting en haar standpunt ten opzichte van de vraag, of ook bemiddeld mag worden tegen lagere loonen dan ter plaatse gelden.

Indien men nu weet, dat deze beide vragen — waarover nog wel meer geschreven zal worden — de verschillende groepen in het bedrijfsleven sterk verdeeld houden en dat in den Hoogen Raad van Arbeid met klein stemmenverschil de adviezen, in verband met de wenschelijkheid van het opnemen van bepaalde voorschriften te dezer zake, zijn vastgesteld, spreekt het vanzelf, dat van het indienen van het wetsontwerp bij de Kamer weer een stroom van adressen en een hernieuwd oprakelen van meeningsverschillen het gevolg zullen zijn.

De indiening van een wettelijke regeling zal de organisaties van werkgevers en arbeiders als het ware uitnoodigen om in een hernieuwden woordenstrijd over deze zeker niet onbelangrijke vragen los te barsten. Een strijd, die dus vooreerst zal gaan over de vraag, of de arbeidsbeurs bij staking en uitsluiting haar bemiddelingswerk zal moeten stopzetten, dan wel rustig alle bij haar van werkgevers- en arbeiderszijde ingekomen vragen zal moeten blijven beantwoorden. Een strijd, die in de tweede plaats zal loopen over de vraag, of de arbeidsbeurzen loondrukkenden invloed zullen uitoefenen, indien zij een werkgever in de gelegenheid stellen een arbeider via de arbeidsbeurs te betrekken, indien deze laatste bereid is voor een wat lager loon dan het gangbare te werken, ja, daaraan zelfs de voorkeur geeft boven het verder leunen op een werklozenkas.

Wij gelooven, dat — afgezien van de onvoldoende motiveering van een wettelijke regeling van de arbeidsbemiddeling — de solidariteitsgedachte, die toch ook aan 's Ministers politiek ten grondslag ligt, met de definitieve indiening van dit wetsontwerp niet zal zijn gediend.

A. N. MOLENAAR.

ONZE ANSJOVISHANDEL IN 1927.

Voor onzen ansjovishandel was 1927 nog ongunstiger dan het voorafgaande jaar. De voorraad aan het begin van het jaar was aanzienlijk grooter, nl. naar schatting 81.800 ankers, tegen 43.500 ankers in het begin van 1926. Van den voorraad in laatstgenoemd jaar bestond echter meer dan de helft uit Spaansche ansjovis, welke veel minder duurzaam is dan het Nederlandsche product en daarom snel verkocht moest worden, hetgeen uiteraard een ongunstigen invloed had op de prijzen, niet alleen van de Spaansche ansjovis zelf, maar indirect ook op die van de Hollandsche ansjovis. Begin 1927 daarentegen werd de hoeveelheid Spaansche ansjovis, welke hier te lande was opgeslagen, op niet meer dan 7000 ankers geschat.

De inver van, in hoofdzaak Spaansche, ansjovis was in beide jaren van weinig beteekenis. Hij bedroeg in 1927 206.000 KG., of — een anker op 50 KG. gerekend — 4120 ankers en in 1926 36.000 KG. of 720 ankers. De vangst daarentegen was verleden jaar veel geringer, nl. ongeveer 25.000 ankers tegen 87.000 ankers in 1926.

De beschikbare hoeveelheid ansjovis was dus ruim 20.000 ankers kleiner dan in 1926. De uitvoer bedroeg 2.534.000 KG. of 50.680 ankers tegen 2.600.000 KG. of 52.000 ankers in 1926. Hij was dus iets kleiner dan het vorige jaar.

Desniettemin waren de prijzen verleden jaar nog slechter dan het jaar tevoren. De 1926er, waarvan de prijs tijdens de vangst teruggelopen was van f 33 tot f 24 per anker, deed begin 1927 f 25,50 à f 26,50; in October en November steeg deze prijs tot f 33,50 à f 34,50, om in December af te brokkelen tot f 32,— à f 32,50.

In het voorafgaande jaar varieerde de prijs, welke voor éénjarige — nl. 1925er — ansjovis werd betaald van f 37 tot f 43. Die prijzen werden toen al veel te laag geacht. Immers in 1925 was er voor 1925er van f 32,— tot f 59,— per anker betaald en toen men ze een jaar later verkocht, had men al dien tijd de vrij aanzienlijke kosten van het bewaren in het veem moeten betalen. In 1927 waren die kosten natuurlijk nog meer opgelopen. De prijs der 1925er daarentegen was toen eerder lager dan hooger.

De 1927er werden begin Maart het eerst verkocht voor f 22,50 à f 24,50 Mei—Juni-levering.

Vermoedelijk door de koude weersgesteldheid waren, niettegenstaande 1926 een gunstig broedjaar was geweest, de vangsten niet ruim. Onder den invloed hiervan steeg de prijs der nieuwe ansjovis tot f 29,50 in Mei en f 31,— in Augustus en September. Met eenige fluctuaties brokkelde hij echter weer af tot f 29,50 in December.

De oorzaak van het onbevredigende verloop van den handel school in de geringere kooplust van Duitschland, het voornaamste afzetgebied van onze ansjovis (in 1927 was meer dan 97 pCt. van onzen ansjovis-export voor dat land bestemd).

Sommigen meenen, dat die mindere kooplust zijn oorzaak vindt in een minder gunstigen economischen toestand. Deze was echter niet slechter dan in 1926. Men vraagt zich evenwel af, of sinds 1923 niet te hooge eischen aan de Deutsche markt zijn gesteld. In het 4-jarige tijdperk 1924—1927 toch zijn gemiddeld per jaar bijna 2,7 miljoen KG. ansjovis uit ons land naar Duitschland uitgevoerd, terwijl de uitvoer in de laatste vier jaar vóór den oorlog, toen Duitschland nog grooter en koopkrachtiger was, slechts gemiddeld 2,2 miljoen KG. per jaar bedroeg. Zouden zich dien-tengevolge in Duitschland niet nog groote voorraden ansjovis bevinden en zou dit niet een der oorzaken kunnen zijn, waarom men verleden jaar geen hogere prijzen in Duitschland kon bedingen?

Bovendien bestond een groot deel van den uitvoer, nl. bijna een derde deel, in de laatste vier jaar uit de veel goedkoopere Spaansche ansjovis, welke daarbij in 1926 tegen lage prijzen opgeruimd moest worden. Zou men door den grooten export van die goedkope ansjovis niet in Duitschland de markt voor ons eigen product bedorven hebben?

De hoeveelheid ansjovis, welke in het begin van dit jaar in ons land voorradig was, kan op ongeveer 60.000 ankers geschat worden, dus op ruim 20.000 ankers minder dan begin 1927. In dat opzicht is de toestand van de markt dus gunstiger dan het vorige jaar. Voor het overige zal deze natuurlijk in sterke mate afhangen van de grootte van de vangst, waaromtrent men geen voorspellingen kan doen.

Een factor, welke van hoe langer hoe meer betekenis gaat worden, is de afsluiting van het in het droogleggingsplan begrepen deel van de Zuiderzee. Van visscherszijde wordt verzekerd, dat de gedeeltelijke afsluiting, welke tot stand is gebracht, reeds een ongunstigen invloed op de vangsten uitoefent. De visschers zijn echter licht geneigd tot de meening, dat zij van de afsluitingswerken reeds schade ondervinden en dus aanspraak kunnen maken op een tegemoetkoming krachtens de Zuiderzee-Steunwet; zij zijn dus ook ten aanzien van den invloed van die werken op de ansjovisvangsten niet onbevoordeeld. Officieel wordt trouwens betwist, dat de afsluiting reeds invloed op de vangsten zou uitoefenen. Gezien het tempo, waarin men bezig is den afsluitingsdijk tot stand te brengen, is evenwel te voorzien, dat de ansjovisvangst binnen betrekkelijk korten tijd daarvan de gevolgen zal ondervinden. Wanneer dit zal geschieden, is zelfs bij benadering niet te zeggen, maar vermoedelijk zal reeds lang, voordat de afsluiting een feit is geworden, de temperatuur en het zoutgehalte van het water in het af te sluiten gedeelte zoodanig veranderen, dat de trek van de ansjovis daardoor gewijzigd zal worden.

Of zich benoorden den afsluitdijk een ansjovisvisserij van even grooten omvang zal ontwikkelen, als thans in het geheele Zuiderzeegebied bestaat, is zeer de vraag. De kans is dus heel groot, dat onze ansjovis-productie binnen betrekkelijk korten tijd zal gaan verminderen. Wie dan nog Hollandsche ansjovis in zijn bezit heeft, zal deze ongetwijfeld tegen hooge prijzen kunnen verkopen en daar onze ansjovis bij goede behandeling 12 jaar en langer bewaard kan worden, zonder te bederven of in kwaliteit achteruit te gaan, zal men hiermede reeds verscheidene jaren, voordat de vangsten onder den invloed der afsluiting kleiner worden, rekening kunnen houden.

De speculatie zal zich van dit feit te eeniger tijd bewust moeten worden.

P. E. VAN RENESSE.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE NIEUWE HERZIENING VAN HET FRANSCHE DOUANETARIEF.

Prof. B. Nogaro te Parijs schrijft ons:

De lezers zijn reeds op de hoogte van de veranderingen, die in Augustus 1927 in het Fransche douanetarief aangebracht zijn en van de zeer zonderlinge omstandigheden, waaronder deze veranderingen tot stand kwamen.¹⁾ In Juni 1927 diende de Minister van Handel bij de Kamer plotseling een zeer uitgebreide tariefshervorming in, die niet alleen de hoogte der tarieven, maar ook de nomenclatuur wijzigde. Dit voorstel was zonder twijfel reeds lang door de daartoe bevoegde Kamercommissies voorbereid, maar het werd zoo plotseling bij de Kamer ingediend, dat zij niet over voldoende gegevens beschikte om er zich een oordeel over te kunnen vormen. De tekst leerde haar niet hoeveel de voorgestelde rechten, ad valorem, hooger waren dan de heerschende rechten; zij liet bovendien niet uitkomen den waarschijnlijksten terugslag van deze verhoogde rechten op de kosten van het levensonderhoud; ten slotte was zelfs niet eens de vraag opgeworpen, of deze terugslag de stabilisatie van den wisselkoers op den voet van Frs. 124 voor een pond sterling in gevaar zou brengen.

Onder deze omstandigheden nam de Kamer een motie tot uitstel van het ontwerp aan, waarvan het practische resultaat was het geheele voorstel te laten vervallen. Daar de Fransche regeering met de Deutsche regeering onderhandelingen begonnen was om tot een handelsverdrag te komen en in geen geval de totstandkoming van dit verdrag wilde verhinderen, werd de regeering, bij de wet van 13 Juli 1927, gemachtigd, het Fransche douanetarief, bij decreet, in dien zin te wijzigen als noodzakelijk was om tot het afsluiten van een verdrag met Duitschland te geraken, onder voorwaarde, dat dit decreet, tegelijk met het Fransch-Duitsche handelsverdrag, ter ratificatie aan de goedkeuring van het Parlement onderworpen zou worden.

In haar laatste zittingsdagen werd dus bij de Kamer ingediend: een wetsontwerp inhoudende de ratificatie van het bovenbedoelde decreet en van het handelsverdrag met Duitschland en bovendien een voorstel om goedkeuring van een conventie met Italië voor het douanetarief van zijde en van een Fransch-Zwitsersch handelsverdrag.

Bovendien diende de regeering tegelijkertijd een nieuw wetsontwerp tot tariefswijziging in, als „additief” op het decreet van Augustus 1927.

Vooraf dient men zich te herinneren, dat de voorgestelde Fransche tariefshervorming bij decreet van 30 Augustus 1927, geheel abnormaal was. Toen de regeering, bij monde van den Minister van Handel, om de goedkeuring van een tariefswijziging bij decreet verzocht — met het oog op het voortzetten van de onderhandelingen met Duitschland — beweerde zij dadelijk, dat de gevraagde machtiging niets anders was dan de juiste tegenhanger van de, voor hetzelfde doel, aan de Deutsche regeering verleende machtiging. Tijdens

¹⁾ Zie E.-S. B. No. 618 van 2 Nov. 1927.

het debat bleek deze interpretatie echter onhoudbaar te zijn. Duitschland heeft slechts een wettelijk tarief en het is daarom vanzelfsprekend, dat de Duitsche regering geautoriseerd was, om, in afwachting van de ratificatie, het contractueele tarief, vastgesteld door haar onderhandelaren, van kracht te doen worden. Daarentegen heerscht in Frankrijk het dubbele tarief; het minimumtarief, dat maximale concessies bevat, moet door het parlement zelf vastgesteld worden en de Fransche wetgeving staat, zonder speciaal voorschrift, aan de regering toe, een contractueel verdrag vóór de ratificatie van kracht te doen worden, mits de verleende rechten binnen de grenzen van het algemeene tarief en van het minimum tarief blijven en bijgevolg niet lager zijn dan het minimum tarief. De Fransche regering verlangde daarom niet een handelingsbevoegdheid; hetgeen zij vroeg was het recht om zelf het minimum tarief te wijzigen, een minimum, dat vastgesteld zou moeten worden door een wet: bijgevolg was het verzoek van de Fransche regering niets minder dan de machtiging om bij decreet wetten te maken. De president van den Ministerraad stond persoonlijk zeer vijandig tegenover deze handelwijze; hij had er de voorkeur aan gegeven de Kamers in de vacantie bijeen te roepen om over het nieuwe tarief te stemmen, voordat het van kracht werd; maar terwille van den wensch van de Kamerleden om niet hun vacantie te verstoren, stemde hij ten slotte in de abnormale procedure, die hieronder omschreven is, toe.

* * *

Zoодоende werd de Fransche regering voor een zeer eigenaardigen tekst geplaatst: aan den eenen kant een Fransch-Duitsch handelsverdrag van 17 Augustus 1927, dat een tarief voor de Duitsche producten bevatte en twee andere conventies aan den anderen kant, een decreet van 30 Augustus 1927, dat wettelijke kracht gaf aan de tarifiering in het Fransch-Duitsche handelsverdrag, voorzover het een novum op tariefgebied bevatte en eindelijk een „additif” of wetsvoorstel, dat het voorafgaande decreet moest voltooien.

Hoe het zij, het was niet de tekst van het decreet, noch die van het Fransch-Duitsche handelsverdrag, die moeilijkheden voor het Fransche parlement opleverden; de conventie met Italië en het Fransch-Zwitsersche handelsverdrag, den 21 Januari van dit jaar ondertekend, waren er evenmin de oorzaak van. Het werkelijke onderwerp van debat over dit „additif” was, dat de Fransche regering zich plotseling vereenigde met den vroeger beoogden tekst.

Wat was de beteekenis en het begrip van dit „additif”? Om dit goed te begrijpen, moet men zich herinneren, dat het decreet van 30 Augustus 1927 slechts bepaalde categorieën van producten trof, en niet de levensmiddelen noch de textielgoederen en kleederen omvatte. Tot deze buitensluiting was men overgegaan omdat men wilde vermijden, dat het nieuwe tarief de kosten van levensonderhoud zou doen stijgen, maar de uitsluiting van de levensmiddelen leidde tot een uitstel van de tariefswijziging voor landbouwproducten en men begon in de agrarische kringen een campagne voor een gelijke protectie, als die, welke aan de industrie verleend was.

In werkelijkheid is er geen principe, dat minder met de tariefdoctrine overeenstemt dan die van gelijke protectie, want de protectie moet ten doel hebben de diverse takken van de nationale productie in staat te stellen aan de buitenlandsche concurrentie het hoofd te bieden; het douanerecht moet daarom in gelijke verhouding staan tot de behoeften van iedere industrie; het moet bijgevolg voor de verschillende productietakken ongelijk zijn. Maar simplistische argumenten vinden gemakkelijker ingang dan wetenschappelijke en aan den anderen kant vond deze campagne een rechtvaardiging in het feit, dat de voornaamste agrarische producten, en vooral die van vee, in de tweede helft van 1927, plotseling een onvoor-

ziene en aanzienlijke daling hadden ondergaan. Ten slotte bevond de Kamer zich aan den vooravond van de herverkiezing en drie kwart van de afgevaardigden hebben in hun kiesdistricten een groote landelijke bevolking; d.w.z. dat, toen de kwestie van een tariefshorziening ten gunste van den landbouw eenmaal op het tapijt gebracht was, de meerderheid van de Kamer zich er niet tegen kon verzetten om aan de wenschen van de landbouwers onmiddellijk tegemoet te komen.

Het is dus de groote handigheid geweest van de industriëelen, die bij een tariefherziening belang hebben, om het onderwerp, dat hen interesseert, op te nemen in dit „additif”, dat vooral betrekking scheen te hebben op de landbouwproducten, en het zoo te maken, dat al de onderdeelen van dit „additif” werden voorgedragen als één onafscheidelijk geheel.

De stelling werd bovendien verdedigd, dat het uit kracht van de Fransch-Duitsche overeenkomst zelve, niet mogelijk was te komen tot een tariefherziening, zonder er een algemeen en in zekeren zin definitief karakter aan te geven. Inderdaad was het voorzien, door artikel 6 van de Fransch-Duitsche overeenkomst, dat Duitschland, voor het geval er een „nieuw tarief” zou worden toegepast, onmiddellijk en ten volle het voordeel van het minimum tarief zou hebben, dat zonder dat, eerst zou zijn toegestaan op den 15 Dec. van dit jaar. Wanneer men dus, zoo zeide men, een nieuw tariefstelsel aanneemt, dat een voldoende algemeen karakter bezit, om beschouwd te kunnen worden als een nieuw tarief in den zin zelf, die voorzien was bij het protocol, gevoegd bij de Fransch-Duitsche overeenkomst, dan zal men daarom het minimum tarief moeten verhoogen in die mate, waarin dit noodzakelijk geoordeeld wordt. Indien niet, dan zullen bepaalde industrieën, daar Duitschland het volle recht heeft op het voordeel van het integrale minimum tarief, niet meer voldoende beschermd worden.

Deze redeneering was, om de waarheid te zeggen, niet juist; want nauwkeurig bekeken was het additifontwerp op zoo'n manier geredigeerd, dat het niet beschouwd kon worden als een nieuw tarief, in den zin, die vastgelegd was in het Fransch-Duitsche protocol; maar aan den anderen kant kunnen krachtens art. 4 van de Fransch-Duitsche handelsconventie de rechten, genoemd in de lijsten A, B en C van de conventie, niet veranderd worden, tenzij bij een prijsvariatie van tenminste 20 pCt., d.w.z. dat dit artikel 4 ten gunste van Duitschland een consolidatie der in de overeenkomst genoemde rechten met zich meebracht. Evenwel was voor een bepaald aantal artikelen, genoemd in lijst D, vastgesteld, dat de betreffende rechten vrij gewijzigd mochten worden door het Fransche parlement. Deze lijst D bevatte nu de voornaamste agrarische producten en bijgevolg zou het mogelijk geweest zijn een „additif” te maken voor de agrarische producten alleen en de tariefshorziening van de industriele producten eenigen tijd uit te stellen.

Maar de paniek was zoo handig in de kringen van de plattelandsafgevaardigden opgewekt, zij waren zoo overtuigd geweest, dat elke splitsing, elke terugwijzing naar de commissie van de teksten, door de Regeering aangenomen, de aanneming bij stemming van de verhooging der douanerechten ten gunste der landbouwers, in gevaar zou brengen, dat de meerderheid in de kamer geen belang meer in de algemeene discussie stelde en dat de Regeering dezen keer — wat zij verleden jaar Juni niet had kunnen doen — de Kamer er toe heeft kunnen brengen onmiddellijk de lijst van voorgestelde rechten te bespreken en haar zeer snel en bijna onveranderd te doen aannemen.

* * *

Het lijkt geen twijfel, dat de gevolgde procedure om inderdaad tot een geheele tariefshorziening te komen, ditmaal zeer abnormaal is geweest. Het lijkt evenmin twijfel, dat er een zeer ernstige inbreuk gemaakt is op het leidende principe van het Fransche douane-

stelsel, maar men moet er dadelijk bij opmerken, dat, indien de gevolgde procedure abnormaal is geweest, zij ten minste het voordeel heeft gehad, zekere ernstige gevolgen te vermijden, die uit een zoo belangrijke verandering in de Fransche tariefpolitiek hadden kunnen voortspuiten.

Inderdaad had sedert 1892 in de Fransche tariefpolitiek het principe van een dubbel tarief overheerscht, waardoor aan het Parlement het laatste woord werd gelaten om de minimum protectie, die aan elk product verleend werd, vast te stellen en waardoor aan de onderhandelaren slechts concessies werden toegestaan tot de uiterste grens, welke door den wetgever vastgesteld was.

De Directeur van de afdeling Handelsovereenkomsten op het Ministerie van Handel heeft, op eigen initiatief, inderdaad de leidende principes van deze politiek gewijzigd; aanvankelijk omdat hij bij de wet van 1919 aan de Fransche onderhandelaren het recht heeft moeten toekennen om bemiddelingstarieven tusschen het maximum en minimum te verleen; vervolgens en vooral omdat hij zich bij de laatste tariefs-wijziging heeft willen bedienen van het Fransche minimumtarief, alsof het een speciaal wettelijk tarief was, waarop de onderhandelaren reducties zouden mogen verleen, onder voorwaarde van een latere ratificatie door het parlement. Het spreekt vanzelf, dat met een dergelijke methode het algemeene tarief, dat in de Fransche wetgeving precies dezelfde rol zou hebben moeten spelen als het speciale tarief in de landen, die geen minimum tarief hebben, volkomen nutteloos moest worden. Er was voortaan slechts één tarief, dat een voorname plaats innam, het minimum tarief, en het was met betrekking tot dit minimum en in strijd met de definitie van het minimumtarief zelf, dat de Fransche onderhandelaren voortaan de mogelijkheid van het verleen van concessies lieten voorzien. Het gevaar van een dergelijke methode moest zich vooral in het begin doen gevoelen. Inderdaad beschikken de landen, die slechts één wettelijk tarief hebben, in werkelijkheid over een meer gematigd gebruikstarief, dat overgebleven is uit het geheel van concessies, dat zij bij vroegere conventies verleend hebben. Toen zij hun tarief verhoogden bleven de reeds gesloten verdragen eveneens van algemeene kracht tot op het oogenblik waarop een nieuw verdrag gesloten werd op basis van het nieuwe tarief. Maar, indien de Fransche Kamers in Juni van het vorige jaar een nieuw systematisch verhoogd minimum tarief hadden aangenomen met het oog op een latere verlaging bij conventie, zou het te vreezen geweest zijn, dat de invoerprijzen zich aan dit systematisch verhoogde tarief zouden hebben aangepast en dat later, wanneer de rechten door handelsverdragen verlaagd zouden zijn, niet meer een overeenkomstige daling zou hebben plaats gevonden. Hoewel de ten opzichte van Duitschland gevolgde procedure, die bestond uit het verleen van een minimumtarief onder beding het daarna te mogen veranderen in een wettelijk minimum tarief, zeer abnormaal was, heeft zij ten minste dit voordeel gehad, dat zij de Fransche huishouding de overgangperiode, gedurende welke zij onderworpen zou zijn geweest aan een nog meer verhoogd tarief, in afwachting van het resultaat van de begonnen onderhandelingen met het buitenland, bespaard heeft.

Men dient aan den anderen kant op te merken, dat de Fransche tariefpolitiek zich eveneens moest wijzigen door de regelingen, die de tendens hadden de rechten van een zeer groot aantal producten, die het voorwerp van de handelsverdragen uitmaakten, te consolideeren, d.w.z. door de verplichting, die de Fransche regeering op zich genomen had, om tot aan het einde van de overeenkomst, niet het vastgestelde tariefpeil te verhoogen. Deze methode, die bovendien een terugkeer tot de verdragen van vóór 1892 inhoudt, loopt dus op een nieuwe inbreuk op het autonome tariefstelsel, dat op dit tijdstip in Frankrijk ingevoerd was, uit.

Inderdaad had men wel bepaald, dat het Parlement, indien de Fransche onderhandelaren gemachtigd waren het minimum tarief te verleen, het recht zou houden dit minimum te verhoogen, zonder daarvoor de conventies met het buitenland te hoeven op te zeggen; want daar het minimum voor allen hetzelfde was, werd de gelijkheid der concurrentie in principe in stand gehouden, terwijl elke natie feitelijk in de positie van de meest begunstigde verkeerde. Deze politiek werd zonder moeilijkheden gedurende lange jaren toegepast, des te meer omdat het Fransche Parlement slechts met de uiterste discretie gebruik had gemaakt van de rechten, die het zich had voorbehouden. Maar men begrijpt, dat het in de onzekere periode, die wij juist hebben doorgemaakt, voor de vreemde landen, die een overeenkomst met Frankrijk hadden, niet mogelijk is geweest, de onzekerheid, gelegen in de verhooging der tarieven na het afsluiten der conventie, te aanvaarden en daarom moet men zich er niet over verwonderen, dat de onderhandelaren verplicht zijn geweest terug te keeren tot het systeem der geconsolideerde rechten, die voor den geheelen duur van de overeenkomst zijn vastgesteld.

Niettemin kan men zeggen, dat voortaan, ofschoon er schijnbaar geen verandering in de Fransche tariefwetgeving is geweest en het principe van het dubbele tarief steeds nog theoretisch bestaat, het nieuwe tariefstelsel inderdaad eerder een contractueel karakter heeft dan een karakter van wettelijke tariefregeling en dat Frankrijk terugkeert tot een systeem van verdragen op langen termijn met een bijgevoegd tarief, dat de tendens heeft een gebruikstarief vast te stellen, dat algemeene toepassing vindt door de clause van de meest begunstigde natie.

AANTEKENINGEN.

De stabilisatie van de Italiaansche valuta.

In verband met de, op het einde van het vorige jaar, tot stand gekomen stabilisatie van de lire, geeft de Schweizerischer Bankverein in haar Februari-overzicht een beschrijving van het Italiaansche geldwezen na den oorlog, waaraan wij het onderstaande ontleenen.

De periode, direct na den oorlog, kenmerkte zich, evenals in enkele andere landen, die aan den oorlog deelgenomen hebben, door een wederopbouw van de verwoeste gebieden, die de toch reeds groote oorlogsschuld nog meer deed stijgen. De openbare schuld, die op 30 Juni 1914 15.766 miljoen goudlire bedroeg, was op 30 Juni 1922 reeds tot 92.867 miljoen papierlire gestegen, waarvan 43½ milliard vlottende schuld. De lire daalde hoe langer hoe meer en de sterke koersschommelingen werkten nadeelig op den buitenland-schen handel.

Zoo was de toestand, toen in October 1922 de fascistische regeering aan het bewind kwam, die direct met kracht de saneering van de staatsfinanciën ter hand nam. Een van de eerste maatregelen was het in evenwicht brengen van de begroting, hetgeen geschiedde door invoering van belastingen en inkrimping der uitgaven. Een andere maatregel van minstens even groot belang was de consolidatie van de buitenlandsche schulden. Door het verdrag van Washington van November 1925 wist Italië haar schuld aan de Vereenigde Staten, die op 15 Juni 1925 rond \$ 2042 miljoen bedroeg, tot \$ 433 miljoen, d.w.z. met 80 pCt., te verminderen. De af te lossen bedragen, die voor de eerste 5 jaren op \$ 5 miljoen per jaar vastgesteld zijn, stijgen langzamerhand tot \$ 80 miljoen in de laatste periode van het 62 jaar lange amortisatieplan. Een niet minder groot succes wist Italië in Januari 1926 bij het verdrag van Londen te behalen, toen zij haar schuld aan Engeland verminderde van £ 610 miljoen tot £ 86 miljoen.

Deze beide verdragen stelden Italië in staat een sluitende begroting, de basis van een gezonde financiële politiek, te maken.

Een andere maatregel van de nieuwe regeering was de centralisatie der bankbiljettenuitgifte. Tot 30 Juni 1926 hadden de Italiaansche Bank, de Napelsche Bank en de Siciliaansche Bank dit privilege. Bij den afloop van het octrooi op dien datum, verviel dit privilege voor de twee laatstgenoemde banken, waardoor de Italiaansche Bank in de gelegenheid kwam de valuta-politiek beter te voeren. De onderstaande tabel toont het verloop van den biljettenomloop en zijn dekking.

Datum	Totale omloop	Goud	Zilver	Deviezen	Totaal	Dekking in %	Ind.-cijf. Einde 1913=100
Dec. 1913	2.782	1.375	116	170	1.661	59.7	100
„ 1914	3.593	1.397	131	211	1.739	48.4	129
„ 1925	21.450	1.553	125	363	2.041	9.5	771
Mrt. 1926	20.395	1.553	125	317	1.996	9.8	733
Juni „	20.443	1.555	125	297	1.977	9.6	735
Sept. „	20.232	1.557	104	758	2.418	11.9	727
Dec. „	20.133	1.564	105	810	2.479	12.3	724
Mrt. 1927	19.438	1.569	101	944	2.613	13.4	699
Juni „	18.965	1.588	96	1.182	2.866	15.1	682
Sept. „	19.076	1.593	93	1.218	2.904	15.7	686
20 D. „	—	1.410	92	1.635	3.137	17.6 ¹⁾	—
10 Jan. '28	—	6.395	—	7.758	14.153	79.6 ¹⁾	—

¹⁾ Berekend op grond van de circulatie van papiergeld.

Deze concentratie, te zamen met een betere regeling van de bankbiljettenuitgifte als gevolg van het decreet van 7 September 1926, had tot gevolg, dat de koers van de lire, die in Augustus 1926 haar laagste punt bereikt had, langzamerhand steeg.

Van groot belang voor de verdere stijging was de consolidatie van de binnenlandsche schuld, die op 30 Juni 1926 nog meer dan 91 milliard papierlire bedroeg en voor meer dan 30 milliard uit schatkistbiljetten bestond. Bij decreet van 6 November 1926 werd tot opnemng van de z.g. Littorio-leening tot consolidatie van de schulden op korten termijn besloten. Door een dwangconversie van de schatkistbiljetten met één-, vijf- en zevenjarigen looptijd in schatkistbiljetten met een negenjarigen looptijd en een emissie, tot een ongelimiteerd bedrag, die 3.049 milliard opbracht, werd het gevaar van de vlottende schuld afgewend.

De voorwaarden voor een stabilisatie, zooals evenwicht in de begroeting, consolidatie van de buitenlandse schuld, krachtige positie van de centrale bank, einde van de inflatie en consolidatie van het grootste deel van de vlottende schuld, waren dus vervuld. Alleen de betalingsbalans kon nog een verstoring veroorzaken.

De laatste helft van het afgelopen jaar wist de Italiaansche regeering den koers van de lire tamelijk standvastig te houden. Deze feitelijke stabilisatie had de terugvloeiing van buitenlandsche kapitalen tot gevolg, maar aan den anderen kant had de stijging van den lirekoers den buitenlandschen handel van Italië ongunstig beïnvloed.

Evenwel achtte de Italiaansche regeering het tijdstip gekomen om tot wettelijke stabilisatie over te gaan. Op 21 December 1927 decreeteerde zij tot opheffing van den gedwongen koers en tot terugkeer van de verplichting tot inwisseling van de biljetten van de Italiaansche Bank in goud.¹⁾

De tijd sedert deze stabilisatie verlopen is te kort om reeds nu daarover een definitief oordeel uit te spreken. Voor de toekomst is de verdere ontwikkeling van de betalingsbalans van groot belang. De laatste opgestelde balans, die over 1925, was zeer gunstig, dank zij het toenemende vreemdelingenverkeer en de bedragen, die de in het buitenland wonende Italianen jaarlijks naar het moederland remitteeren. De handelsbalans van 1927 was sterk passief, daar de invoer den uitvoer met 4.759 miljoen overtrof. Zij is evenwel beter dan in 1926, toen het passiefsaldo 7.214 miljoen lire bedroeg.

¹⁾ Voor verdere bijzonderheden over deze stabilisatie verwijzen wij naar het artikel van Dr. R. Kerschagl over „De Valutastabilisatie in Italië en Griekenland”, verschenen in No. 628 van 11 Jan. jl. van dit blad. — Red.

Tot versterking van den lire-koers heeft het onlangs opgeheven embargo op Italiaansche leeningen in het buitenland, waardoor het kapitaalarme Italië weer een beroep kan doen op de buitenlandsche geldschieters, veel bijgedragen.

Hoewel de economische toestand in Italië nog verre van rooskleurig is, heeft de stabilisatie toch een eind aan veel onzekerheid gemaakt en kan het Italiaansche volk met vertrouwen de toekomst tegemoet zien.

Indexcijfers van groothandelsprijzen.

Gedurende de afgelopen maand, schrijft „The Economist”, vond in het algemeen niveau der groothandelsprijzen een geringe stijging plaats. Het totaalcijfer bedraagt thans 3921, d.i. 34 punten hooger dan een maand geleden, doch 24 punten lager dan einde December. De wijzigingen waren over het algemeen gering en in stijgende richting, doch de delfstoffen toonen een daling, zooals de volgende tabel aangeeft:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616 ¹⁾	464 ¹⁾	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782 ¹⁾	1848 ¹⁾	903 ¹⁾	1389 ¹⁾	6212	282,6
„ Dec. 1923	853	815 ¹⁾	1382 ¹⁾	774	755	4580	208,2
„ Dec. 1924	992	789 ¹⁾	1452 ¹⁾	815 ¹⁾	806	4855	220,7
„ Dec. 1925	936 ¹⁾	679	1120	733	782 ¹⁾	4251	193,2
„ Dec. 1926	875	736 ¹⁾	859	773 ¹⁾	731	3975	180,7
„ Feb. 1927	897 ¹⁾	740 ¹⁾	904	742	728	4012	182,4
„ Mrt. „	880 ¹⁾	704	909 ¹⁾	725	725	3944	179,3
„ Apr. „	886	697	917 ¹⁾	704 ¹⁾	716	3921	178,2
„ Mei „	911	724	961 ¹⁾	673 ¹⁾	716	3986	181,2
„ Juni „	913 ¹⁾	716	1007	662 ¹⁾	705	4004	182,0
„ Juli „	872	707	1068	650 ¹⁾	704 ¹⁾	4002	181,9
„ Aug. „	883	731	1111	640	706	4071	185,0
„ Sept. „	860 ¹⁾	748 ¹⁾	1098 ¹⁾	617	713 ¹⁾	4038	183,5
„ Oct. „	837	731 ¹⁾	1088	620 ¹⁾	719	3996	181,6
„ Nov. „	820	732	1050	630 ¹⁾	724 ¹⁾	3957	179,9
„ Dec. „	845 ¹⁾	716 ¹⁾	1029 ¹⁾	620 ¹⁾	733	3945	179,3
„ Jan. 1928	839	685 ¹⁾	1031	609	722 ¹⁾	3887	176,7
„ Feb. „	852 ¹⁾	700	1050 ¹⁾	594 ¹⁾	723 ¹⁾	3921	178,2

Haver, aardappelen en vleesch waren oorzaak van de stijging van 13½ punt in de groep der belangrijkste voedingsmiddelen, terwijl boter, thee en koffie de stijging in de groep bijkomstige voedingsmiddelen veroorzaakten. De katoenprijzen, vooral Egyptische, waren deze maand hooger en ook Engelsche wol steeg iets; hennep en jute waren echter lager. IJzer, staal en kolen bleven ongewijzigd, doch de niet-ijzerhoudende metalen liepen verder terug. De belangrijkste wijzigingen in de groep der diversen waren een stijging in plantaardige oliën en een daling in rubber; deze laatste was het gevolg van de tijding, dat de restrictiekwestie zal worden onderzocht door het Committee of Civil Research. Onderstaande tabel toont de veranderingen in het indexcijfer van de afzonderlijke handelsartikelen ten opzichte van Januari; het cijfer 50 stelt telkens het gemiddeld niveau van de periode 1901—'05 voor:

	Indexcijfer	+ of -		Indexcijfer	+ of -		Indexcijfer	+ of -
Tarwe (btl.)	98 ⁵	+ 2	Katoen(Am.)	96	+ 5 ⁶	Koper	51 ⁵	- 1
„ (Eng.)	72	- 4 ⁶	„ (Egypt.)	126 ⁵	+ 11 ⁵	Delfstoff.	394 ⁵	- 14 ⁵
Meel	80	- 1	Garen	94	+ 1 ⁶	Hout		
Gerst	84	- 3 ⁵	Laken	106		(Baltisch)	93	..
Haver	82	+ 3	Wol (Eng.)	148 ⁵	+ 2 ⁵	Hout		
Aardapp.	84 ⁵	+ 9 ⁵	„ (Austr.)	109		(Amerik.)	77 ⁵	..
Rijst	110 ⁵	- 1	Zijde	68		Leder	81 ⁵	- 1 ⁶
Rundvl.	64 ⁵	+ 2	Vlas	148 ⁵	+ 3	Petroleum	87 ⁵	..
Schapenvl.	84 ⁵	+ 1 ⁶	Hennep	55 ⁵	- 4	Oliën	79 ⁵	+ 8
Varkensvl.	92	+ 5 ⁵	Jute	98 ⁵	- 6	Oliezaden	67	+ 1 ⁶
Gran. en vl.	852 ⁵	+ 13 ⁵	Weefstoffen	1050 ⁵	+ 19 ⁵	Talk	62 ⁵	- 1
Thee	140 ⁵	+ 2	Ruw-IJzer	70		Indigo	76 ⁵	..
Koffie	135	+ 3	Stalen rails	71		Soda	85 ⁵	..
Rietsuiker	110	..	IJz. staven	79		Rubber	13	- 3
Bietsuiker	110 ⁵	..	Kolen (st.)	91		Diversen	723 ⁵	+ 1
Boter	87 ⁵	+ 9 ⁵	„ (huisbr.)	56		Totaal	3.921	+ 34
Tabak	116 ⁵	..	Lood	86				
And. voed. en genotm.	700	+ 14 ⁵	Tin	90	- 6 ⁵			

Door deze veranderingen liep de stijging ten opzichte van Juli 1914 op van 51,5 tot 52,8 pCt.; zooals de volgende tabel aangeeft, die tevens de verhouding van de vijf groepen tot Juli 1914 toont:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	237,5
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
December 1924....	171	224	235	175	146	189,3
December 1925....	162	193	182	158	141	165,8
December 1926....	151	209	139	167	132	155,0
Februari 1927....	155	210	146	160	132	156,4
Maart "....	152	200	147	156	131	153,8
April "....	153	198	149	152	130	152,9
Mei "....	157	206	156	145	130	155,4
Juni "....	158	204	163	143	127	156,1
Juli "....	151	201	173	140	127	156,7
Augustus "....	152	208	180	138	128	158,1
September "....	149	213	178	133	129	157,4
October "....	144	208	176	134	130	155,8
November "....	142	208	170	136	131	154,3
December "....	146	204	167	133	132	153,8
Januari 1928....	145	195	167	131	131	151,5
Februari "....	147	199	170	128	131	152,8

De afdeling der delfstoffen staat thans, dank zij de aanhoudende daling in tin gedurende de laatste paar maanden, op het laagste punt, dat sedert den oorlog werd bereikt.

Voorts laten wij hier nog een overzicht volgen van het prijsverloop in een aantal belangrijke landen.

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
Novemb. 1913	100	100	100	100	100	100	100	100
Novemb. 1918	358	438	367	392	214	...
Hoogste 1920	591	679	325	366	297	322
Decemb. 1923	101 ²⁾	458	577	...	183	160	154	211
Decemb. 1924	98 ²⁾	507	640	137 ³⁾	171	168	160	214
Decemb. 1925	103 ²⁾	632	715	142 ³⁾	156	156	155	194
Decemb. 1926	...	627	619	137	148	150	147	170
Januari 1927	...	623	603	136	146	146	145	170
Februari "....	...	632	601	136	145	146	146	171
Maart "....	...	642	593	135	147	145	144	171
April "....	...	637	565	135	146	143	143	170
Mei "....	94	629	536	137	147	145	145	171
Juni "....	94	623	509	138	147	146	149	173
Juli "....	94	621	491	138	147	146	151	170
Augustus "....	95	619	485	138	147	146	149	167
September "....	96	601	484	140	148	148	150	169
October "....	97	588	484	140	148	147	150	...
November "....	97	595	484	140	149	148	151	...
December "....	...	605	483	140	150	148	151	...

¹⁾ Bureau of Labour. ²⁾ Stat. Reichsamt, nieuwe methode. ³⁾ Jaargemiddelde. ⁴⁾ Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53. ⁵⁾ Sedert October 1923: juli 1914 = 100. ⁶⁾ Midden 1914.

De onderstaande, aan het bericht van het Centraal Bureau voor de Statistiek ontleende opmerkingen hebben betrekking op de Nederlandsche indexcijfers met basis 1913.

Bij beschouwing der cijfers over Januari 1928 blijkt dat, in vergelijking met de maand December 1927 het algemeen indexcijfer met 2 punten, dat der voedingsmiddelen met 1 punt is gestegen. Tegenover een prijsstijging van 20 artikelen met in totaal 144 punten, staat een prijsdaling van 13 artikelen met in totaal 47 punten. Met 10 punten of meer stegen de artikelen zemelen (16), aardappelen (14), schapenvleesch (16), terpentijn (12), vlas (20), runderhuiden (15) en vetleder (12 punten); met 10 of meer punten daalde alleen het artikel thee (10 punten).

BOEKAANKONDIGING.

Eerherstel der Actieve Handelspolitiek (theorie en praktijk) door Prof. Dr. P. A. Diepenhorst, Amsterdam 1928; N.V. Dagblad en Drukkerij „De Standaard”.

Het doel, dat Prof. Diepenhorst met dit boek nastreeft, is tweeledig. In de eerste plaats wil de schrij-

ver een directe bestrijding geven van het werk van den heer Vleeschhouwer, getiteld: Actieve Handelspolitiek, dat in den loop van het vorige jaar verscheen ¹⁾, anderzijds is het zijn doel over laatstgenoemd werk heen een principieele bijdrage te leveren tot het veel omstreden vraagstuk onzer handelspolitiek. Hoewel de belangstelling van de lezers waarschijnlijk grooter is voor de tweede dan voor de eerstgenoemde zijde van het werk, dwingt de schrijver ons niettemin een goed deel van onze beschouwingen te beperken tot diens critiek op het boek van den heer V. De beschuldigingen, waarmee hij zijn tegenstander overlaadt, zijn zoo ernstig, dat een enkele korte opmerking onvermijdelijk is.

De wijze, waarop Prof. D. zijn tegenstander bestrijdt, is zeer afwisselend. Om beurten tracht Prof. D. den heer V. te discrediteeren door:

1) critiek op beweringen van den heer V. of op door den heer V. gebezigde bronnen, zonder dat die critiek ook maar in het minst gemotiveerd wordt;

2) door citaten zoodanig te kiezen en met rhetorische opmerkingen te omkleeden, dat zij ten onrechte de indruk wekken van een enormiteit of een flater;

3) door opmerkingen van den heer V. botweg te negeren;

4) door „im Töne des Einwandes” opmerkingen te maken, die het betoog van den heer V. in het geheel niet raken, sterker nog, daarmee vaak zelfs volkomen in overeenstemming zijn;

5) door van vervalsching te beschuldigen, waar van vervalsching kennelijk geen sprake is.

Tot staving van de juistheid dezer korte karakteristiek, moge, in verband met de ruimte, slechts met enkele voorbeelden worden volstaan.

Een citaat uit het boek van den heer V., dat, dank zij de wijze, waarop het den lezers onder oogen wordt gebracht, den indruk moet wekken van een van elk werkelijkheidsgevoel gespeende „Principiën-reiterie”, kan men vinden op pag. 23: „In naam der theorie acht de heer Vleeschhouwer zich gerechtigd tot de verbluffende bewering: „Direct — wij herhalen het — heeft Nederland geen noemenswaardige schade van alle mogelijke (juister onmogelijke) vormen van buitenlandsche protectie”. — Nu maakt de heer V. in de eerste plaats bij tal van gelegenheden uitdrukkelijk de reserve, dat tariefverhooging natuurlijk wel bepaalde industrieën of takken van industrie kan treffen. Men zie pag. 43 noot 3, pag. 154 noot 3, pag. 172 noot 1 en 2, en ten slotte pag. 173, waar uitdrukkelijk staat: „Wij denken er niet aan het zoo voor te stellen alsof de individueele Nederlandsche producent geen zwaarigheden zou ondervinden door de buitenlandsche handelspolitiek. Er valt hier met geen mogelijkheid te begatelliseeren. Dat behoeft ook niet. Doch het eene sluit het andere niet uit.” Bovendien moet er echter op gewezen worden, dat Prof. D. de opmerking van zijn tegenstander, dat Nederland indirect natuurlijk wel schade van buitenlandsche protectie kan lijden (pag. 154 noot 1) zijn lezers ten eenenmale onthoudt.

Wij wezen reeds op het tweeledig doel, dat Prof. D. zich stelde: eenerzijds den heer V. te bestrijden, anderzijds een pleidooi te houden voor een wijziging van Nederland's handelspolitiek in het algemeen. Dit tweeledig karakter van het boek van Prof. D. kan uiteraard bij den oppervlakkigen lezer zeer gemakkelijk aanleiding geven om opmerkingen over de theorie van de handelspolitiek in het algemeen te verwarren met een bestrijding van den heer V. in het bijzonder. In plaats dat Prof. D., ter voorkoming van zulk een voor de hand liggend misverstand, een uiterste correctheid betracht, is eerder het tegendeel het geval. Zoo zijn er in het hoofdstuk, dat den titel draagt „De Theorie”, tal van passages, die met de opvattingen van den heer V. in volkomen overeen-

¹⁾ Zie E.-S. B. van 16 Nov. 1927.

stemming zijn. (Men zie bijv. pag. 9, 20—21, 26, 34—37).

Ernstiger wordt het geval, wanneer Prof. D. den heer V. direct verwijten maakt over tekortkomingen en fouten. Zoo schrijft Prof. D. op pag. 126: „Op één belangrijk moment in de ontwikkeling van den Zwitserschen export, dat den heer Vleeschhouwer onbegrepen is voorbijgegaan, dient ten slotte nog te worden gewezen: de Zwitsersche export heeft zich in belangrijke mate verplaatst naar de landen buiten Europa”. Wat lezen wij echter bij den heer V. (pag. 35, 36)? „Groote interne verschuivingen in de export-industrie, nog grootere wijziging in de afzetgebieden. *Geen land heeft dat zóó aan den lijve ervaren als Zwitserland*”.¹⁾ Daarbij wordt ten overvloede nog verwezen naar uitlatingen van Stucki en Schwarzmann, die met nadruk op hetzelfde verschijnsel wijzen. Niet minder bedenkelijk is het volgende: Op pag. 68 vermaant Prof. D. den heer V. vooral voorzichtig te zijn met het trekken van conclusies uit de cijfers, die in het Balfour-rapport voorkomen. Aangezien de commissie zelf schrijft: „The figures have no meaning in themselves and are purely relative.”¹⁾ No one figure can give an *absolute*¹⁾ indication of the level of any country's tariff”. Nu moet men weten, dat de heer V. deze cijfers *uitsluitend* gebruikt om uit de *relatieve* verschuivingen conclusies te trekken en aan de *absolute* hoogte van die cijfers niet één, maar dan ook niet één enkele gevolgtrekking verbindt.

Wil men nog een voorbeeld van deze minder fraaie methode, waarmee Prof. D. zijn tegenstander meent te mogen bestrijden? Op pag. 85 lezen wij over de ontwikkelingsgang der Zwitsersche handelspolitiek: „Die tendens is niet — gelijk de heer Vleeschhouwer meent — een al sterker toegeven aan protectionistische zuiging. Tegenover deze met veel bravuur verkondigde bewering staat de onweersproken berekening van den kenner der Zwitsersche tariefpolitiek, Dr. Hotz” en dan volgen eenige percentages over de hoogte van het invoerrecht in 1912 en 1925, waaruit zou blijken, „hoe het verhaal van het tegen eigen zin en wil al protectionistischer wordende Zwitserland naar het rijk der fabelen moet worden verwezen”. Men zou zoo denken, dat de heer V. deze cijfers aan zijn lezers onthoudt. Niets is minder waar. Precies dezelfde cijfers vindt men op pag. 171 van zijn boek. Er zijn echter de cijfers aan toegevoegd, die de Zwitsersche statisticus Schwarzmann berekend heeft voor de ingevoerde *fabrikaten*. Volgens laatstgenoemden schrijver zouden op alle ingevoerde fabrikaten in 1913 gemiddeld 7,82 pCt. rechten zijn gegeven, in 1925 11,9 pCt. Wat mag men hieruit concluderen? Niets anders dan hetgeen de heer Vleeschhouwer zelf op pag. 169 schrijft: „Ongetwijfeld is het protectionisme groter geworden, doch bijna nooit over de geheele linie; steeds was het een kleine — politiek machtige — groep, die protectie heeft weten door te zetten voor haar meest reeds stevig gevestigde belangen — ten koste van haar medeburgers.” De bewering, die Prof. D. zijn tegenstander in de schoenen tracht te schuiven, dat de gemiddelde protectie *op den totalen invoer* belangrijk zou zijn toegenomen, is bij den heer V. nergens te vinden. Integendeel, de stelling van den heer V. was — mede op grond van het door Prof. D. als verouderd gequalificeerde, doch blijkens de door Prof. D. zelf gegeven cijfers nog steeds zeer actueele Balfour-rapport — steeds deze, dat bij *geringe veranderingen* in de *gemiddelde* bescherming van den totaalinvoer de protectie van *bepaalde* beschermde categorieën steeds *groter* werd. Ten slotte kunnen wij den belangstellenden lezer slechts raden eens nauwkeurig met elkander te vergelijken: pag. 125 en 126 van „Eerherstel” en pag. 39/40 e.v. van „Actieve Handelspolitiek”. De vergelijking is uiterst verrassend!

Alvorens over te gaan tot de beschuldiging door

¹⁾ Cursivering van mij, S. P.

Prof. D. van vervalsching, nog een citaat van pag. 128, noot 1, dat hier zeer dicht bijkomt. De cijfers van den heer V., inzake in- en uitvoer van Zwitserland, worden aangehaald en vervolgens betoogd, dat de cijfers, die de heer V. voor 1925 gebruikt, onjuist zijn. Tegenover een invoer van 2488 miljoen frs. stelt Prof. D. het cijfer 2633 miljoen. Tusschen haakjes wordt ter contróle van dit cijfer o.a. verwezen naar Schweizerische Handelsstatistik, Jahresbericht 1926. Wat blijkt? Het cijfer van den heer V., evenals alle andere door hem in dit verband gebruikte cijfers, is het cijfer van de handelsbeweging *zonder* gouden baren, m.a.w. het *eenige* cijfer, dat hier relevant is. Het cijfer van Prof. D. is de invoer *inclusief* gouden baren, een cijfer, dat hier niet den minsten zin heeft!

Ten slotte de beschuldiging van tekstvervalsching, te vinden op pag. 76 en 77. Om het geval juist te stellen dient men drie dingen scherp te scheiden. In de eerste plaats wordt *gesuggereerd*, dat de heer V. den Franschen tekst heeft gebruikt, omdat de Duitse, die anders luidt, niet in zijn kraam te pas kwam. De lezer, die allicht in de meening verkeert, dat de heer V. naast den Franschen tekst ook den Duitschen moet gekend hebben, dient te weten, dat deze officieele Zwitsersche publicaties niet tweetalig zijn, doch afzonderlijk in de Duitse en in de Fransche taal gepubliceerd worden, zoodat degene, die zich op den Franschen tekst beroept, den Duitschen tekst volstrekt *niet* behoeft te kennen. Daar het hier een officieel stuk betreft, kan men het den heer V. zeker niet euvel duiden, dat hij zich tot den Franschen tekst heeft beperkt. Achteraf blijkt nu, dat deze Fransche tekst op een bepaald punt den Duitschen tekst volstrekt onjuist weergeeft. Er is hier dus inderdaad een fout begaan, doch de heer V. kan deze aan de Zwitsersche regeeringsbureaux endosseeren. De beschuldiging van Prof. D. reikt dan ook verder. Hij verwijt den heer V. uit den tekst slechts die passage te hebben gelicht, die voor hem van belang was. De bewuste zinsnede wordt door den heer V. echter uitsluitend gebruikt in een betoog, dat dient om den lezer duidelijk te maken, dat men zelfs onder de Zwitsersche autoriteiten tegenspraak kan aantreffen over het karakter en de resultaten van de handelspolitiek. Daarbij werd niet alleen *dit* citaat, doch werden ook andere voorbeelden gegeven. De voorstelling van Prof. D. is hier dus minstens misleidend. Intusschen hebben wij het belangrijkste punt in deze geheele kwestie nog steeds niet aangeroerd, n.l. de vraag of met dit citaat een essentieel deel van het betoog van den heer V. ten val komt. Ook dit wordt door Prof. D. aan zijn lezers gesuggereerd. „Zwitserland — zoo beweert de heer V. — is met zijn handelspolitiek doodgelopen. Het werd een fiasco. Wilt Gij een *bewijs*?¹⁾ — zoo wordt triomfeerend gevraagd. Hier is het. De Zwitsersche regering zelf zegt het: zij laat in een harer officieele boodschappen zich de bekentenis ontvallen: „*niet dat Zwitserland wel is gevaaren bij zijn tractaten*” (*non pas que la Suisse ait été avatagéeés par ses traités*). Tot twee keer toe wordt dit *afdoende*¹⁾ citaat herhaald.” De voorstelling, die in deze rhetorische phrasen den lezer wordt opgedrongen, alsof het bewuste citaat voor den heer V. inderdaad een *afdoend bewijs* zou zijn, is kortweg bedriegelijk. Zooals wij zoo juist reeds zeiden, dient het citaat — dat bovendien nog door andere onaangevochten citaten wordt versterkt — alleen om den lezer duidelijk te maken, dat de Zwitsersche handelspolitiek een probleem is, dat zelfs in officieele Zwitsersche kringen tot verschil van inzicht en waardeering leidt. Het *bewijs*, dat deze politiek geen succes is geweest, vindt men bij den heer V. volstrekt *niet* in dit citaat, doch in de daaraan voorafgaande uitvoerige bespreking van de cijfers der Zwitsersche handelsbalans.

Wij mogen deze bespreking niet beëindigen, alvorens in het kort nog een enkel woord te hebben ge-

¹⁾ Cursivering van mij, S. P.

zegt over de positieve zijde van het boek van Prof. D., d.w.z. over de poging, die deze doet om een actieve handelspolitiek in het algemeen te verdedigen en de juistheid van Nederland's huidige handelspolitiek te bestrijden.

Deze strijdvrage is in eerste instantie een kwestie van importunisme. Zullen de resultaten, die men met behulp van een onderhandelingsstarief weet te bereiken, groter zijn dan de nadeelen, die voortvloeien uit het feit, dat men de hoogte van de eigen invoerrechten min of meer afhankelijk maakt van het succes, dat men bij dergelijke onderhandelingen bereikt?

Tot zoover kan men de economische theorie buiten beschouwing laten. Zoodra wij echter dieper op het vraagstuk ingaan, blijkt dit niet mogelijk. Terwijl degenen, die groote waarde toekent aan het in- en uitvoerargument, iedere tariefverhoging *boven* het fiscale tarief als een nadeel zal beschouwen, mag men van den protectionist verwachten, dat hij juist in iedere *verlaging* van het gebruikstarief een positief verlies ziet. Hier den juiststen weg te wijzen is de taak voor de theorie. Scherp wordt door den heer V. op pag. 186 van diens boek de methode uitgestippeld, die de theorie heeft te volgen, wanneer zij in het vraagstuk van de handelspolitiek licht wil brengen. Ofschoon Prof. D. een hoofdstuk van bijna zeventig bladzijden wijdt aan „De Theorie”, deed hij hiertoe niet de minste poging. Aan het geheele vraagstuk, dat inderdaad zéér essentieel is, worden slechts twee nietszeggende zinnen gewijd. Pag. 18: „Het „in- en uitvoerargument” bevat een juiste kern, wanneer het leert, dat op den duur zeker evenwicht tusschen in- en uitvoer wordt bereikt. Edoch, het is waarlijk niet onverschillig door welken invoer, langs welken weg, hoe en wanneer dat evenwicht wordt verkregen.” — Sic!

Tot op zekere hoogte kan men het intusschen ook zonder de theorie stellen en wel door een onderzoek van de cijfers, in hoofdzaak van de handelsbalans, van die landen, welke er een verschillende handelspolitiek op na houden. Op de betrekkelijke waarde van deze methode behoeft hier niet nader te worden ingegaan; een aanwijzing kan zij in ieder geval geven, mits... men de cijfers goed hanteert en... juist in dit opzicht zondigt Prof. D. principieel.

Wanneer men wil nagaan of de handelspolitiek van een bepaald land gunstiger heeft gewerkt dan die van een ander land, dan is de absolute stijging van den uitvoer van één van deze beide landen van geen belang. Van belang is uitsluitend *de verhouding*, waarin de uitvoer van het ene land *ten opzichte van die van het andere land* is toegenomen. Slechts deze en dergelijke *relatieve* cijfers, die men niet bij Prof. D. doch wel bij den heer V. kan vinden, kunnen voor de juistheid van de handelspolitiek der respectievelijke landen aanwijzingen geven. Zoo geeft Prof. D. op pag. 140 de uitvoercijfers van België, waaruit blijkt, dat deze naar het gewicht van 1913 tot 1926 met nog geen 13 pCt. zijn gestegen. In het boek van den heer V. kan men vinden, dat voor Nederland deze stijging meer dan 171 pCt. is. Terwijl de uitvoer van Zwitserland naar de waarde blijkt Prof. D. (pag. 125) van 1922 tot 1927 steeg met nog geen 15 pCt., steeg de uitvoer van Nederland in dezelfde periode met meer dan 55 pCt. De uitroep door Prof. D. bij den uitvoer van Zwitserland geplaatst: „Waarlijk alleszins bevredigende cijfers!” demonstreert na het voorafgaande beter dan lange betoogen de methodische flater, waaraan de Hooggeleerde schrijver zich schuldig maakt. Ten opzichte van den export van Zwitserland naar Spanje zien wij een dergelijke fout. Inderdaad steeg de uitvoer in procenten van den totalen Zwitserschen uitvoer van 2,5 pCt. op 3,1 pCt. Uit de relatieve daling ten opzichte van Nederland van den *totalen* Zwitserschen export blijkt echter, dat dit „succes” bij een enkelen verdragsstaat slechts verkregen kon worden ten koste van den uitvoer naar andere staten. Hoe een dergelijke uitkomst geheel in overeenstemming is met de voorspellingen van de

theorie, die steeds betoogt, dat men door handelspolitieke maatregelen wel bepaalde industrieën kan bevoordeelen en den uitvoer naar bepaalde landen kan bevorderen, doch steeds ten koste van de geheele welvaart en van den geheelen uitvoer, zij slechts terloops gememoreerd. Op pag. 94 wijst Prof. D. erop, dat de uitvoer van kaas van Zwitserland naar Spanje in 1912 329 ton bedroeg (342 ton in 1913), terwijl de uitvoer van kaas naar Spanje in 1927 alleen reeds voor de maanden Januari tot November 704 ton bedraagt. Uit de zoo juist gepubliceerde cijfers blijkt, dat deze uitvoer in geheel 1927 727 ton is, een stijging derhalve van bijna 125 pCt. De uitvoer van kaas van Nederland naar Spanje, waarvan de cijfers over 1927 nog niet bekend zijn, steeg echter van 1913 tot 1926 met bijna 270 pCt.

Er blijven nog vele van dergelijke opmerkingen te maken. Het bovenstaande moge intusschen ruimschoots volstaan.

Wetenschappelijk beteekent dit „Eerherstel”, of, juister, deze *poging* tot „Eerherstel” niet alleen geen stap vooruit, doch — en zulks vooral na het werk van den heer Vleeschhouwer — minstens twee passen achteruit.

S. POSTHUMA.

*Kamer van Koophandel en Fabrieken
Rotterdam. 1803—1928. Gedenkboek samengesteld door het Secretariaat der Kamer.*

Een en een kwart eeuw geleden, den 7den Maart 1803, stelde de Raad van de Stad Rotterdam de inrichting en instructie vast voor eene adviseerende Kamer van Koophandel, Zeevaart en Fabrycquen, die kort daarop met haar werkzaamheden is begonnen en na in den loop der jaren in naam en inrichting meermalen te zijn veranderd, tot de huidige Kamer van Koophandel en Fabrieken is gegroeid.

Aan den heden te vieren gedenkdag is de noodige luister bijgezet door de publicatie van een lijvig Gedenkboek, samengesteld door het Secretariaat van de Kamer, hetwelk onder de bekwame leiding staat van Mr. Dr. H. J. D. van Lier. Het is niet zeer gebruikelijk om speciaal het 1¼ eeuwfeest te herdenken, doch in dit geval mag men dankbaar zijn, dat het de aanleiding heeft gevormd voor het in hoofde genoemde belangrijke boekwerk.

Het Gedenkboek omvat een kleine duizend bladzijden en het spreekt dus van zelf, dat de inhoud zich niet leent voor eene resumptie te dezer plaatse. Het werk beoogt te geven eene geschiedenis van de Kamer van Koophandel, geschreven door de Kamer zelf, d.w.z. door den staf van het Secretariaat. Zulk een geschiedenis omvat uiteraard twee deelen, nl. de geschiedenis van inrichting en organisatie der Kamer en die van het belangrijkste deel van haar werk, de adviseerende taak, die zij heeft vervuld ten aanzien van de voornaamste economische quaesties, welke zich in het afgelopen tijdvak hebben voorgedaan. In dit laatste gedeelte der historie ligt het zwaartepunt van het Gedenkboek. Het behandelde bestrijkt de geheele economische geschiedenis van Rotterdam in de laatste een en een kwart eeuw en op allerlei gebied, vooral ten aanzien van handels- en verkeerspolitiek, ook die van het geheele land.

Natuurlijk is zulk een geschiedenis eenzijdig. De historie wordt, zooals de samenstellers zelf schrijven, gezien van uit het standpunt van de Kamer van Koophandel en bewerkt aan de hand van haar archiefstukken. Volledig is het boek dus slechts als geschiedenis van de Kamer zelf, niet als beschrijving van de behandelde onderwerpen. Voor deze laatste levert het waardevol materiaal, dat t.z.t. met andere bouwstoffen te zamen een grooter geheel kan vormen. Tot en met de periode van den wereldoorlog is de inhoud der stukken zonder reserve medegedeeld.

Het boek behandelt een groote reeks van verschillende onderwerpen, waarmede de Kamer zich heeft

moeten bemoeien, en die het geheel soms wel wat bont maken. Een personen- en zakenregister maakt echter het raadplegen van het werk gemakkelijk.

Hoezeer de denkbeelden zich ook te Rotterdam in den loop der tijden hebben gewijzigd, blijkt wel uit een der eerste stukken, die van de Kamer is uitgegaan, een Memorie betreffende den toestand van den handel in het jaar 1806, waarin o.a. de bevordering van gemakkelijken doorvoer als volstrekt nadeelig voor den handel wordt verworpen, en waarin van een stuwende kracht naar hoogere ontwikkeling nog weinig te bespeuren valt. Zooals het Gedenboek schrijft, het eerste optreden van de Kamer was statisch in plaats van dynamisch.

Geheel anders werd het later in den tijd van den strijd om den Waterweg en de problemen, die zich daaraan verder vastknoopten. Twee figuren zijn het, die in het Gedenboek bijzonder naar voren komen, nl. A. van Ryckevorsel Hz. en den onlangs overleden Antoine Plate, President van de Kamer, resp. in de jaren 1838—1864 en 1898—1907, beiden krachtige voorstanders der liberale beginselen.

Voorals thans, nu wij ten aanzien van de handelspolitiek in zulk een kritiek stadium zijn, is het van belang, de Rotterdamsche opvattingen op dit punt nog eens de revue te zien passeeren. Daarvoor kan de lezing van het Gedenboek zeer worden aanbevolen. Natuurlijk is de houding van de Kamer niet altijd de juiste geweest en ook zijn er wel eens tactische fouten gemaakt. Zoo bij de scheepvaartbescherming. Men herinnert zich, dat in 1902 de Java-China-Japan-Lijn van Staatswege gesteund is. Daartegen had de Rotterdamsche Kamer geen bezwaar gemaakt, misschien omdat het een speciaal Amsterdamsche zaak was, misschien ook, omdat sommige leden iets gevoelden voor de hierbij betrokken koloniale belangen, misschien ten slotte, omdat men protest onder het Ministerie Kuyper toch hopeloos achtte.

Na bij een advies over een mogelijk subsidie aan een Australische lijn reeds ietwat schuchter een meer principieele opmerking te hebben gemaakt, heeft de Rotterdamsche Kamer zich echter inzonderheid ge-weerd bij de steunverleening aan de Kon. Holl. Lloyd in 1907, een steunverleening, die zij in beginsel bedenkelijk achtte en waarvan zij bovendien vreesde, dat het de bestaande scheepvaartverbindingen met Z.-Amerika in gevaar zou brengen. Deze houding heeft inzonderheid tegenover den heer Plate tot menige onaangename en onbillijke uitlating aanleiding gegeven. Tactisch ware het juist geweest, indien reeds tegen den steun, bij een vroegere gelegenheid verleend, geprotesteerd ware. Doch wanneer men locale belangen terzijde laat en alleen naar het beginsel vraagt, en daarbij met name ook de quaestie stelt, of bij zulke steunverleening niet noodwendig met twee maten wordt gemeten, doordat men aan de eene maatschappij iets geeft, wat men aan anderen onthoudt, zoo kan het niet twijfelachtig zijn, aan welke zijde het gelijk was. Ook in 1924 werd dit juiste standpunt weder in een advies naar voren gebracht.

Adviseeren over zulke delicate zaken is nu eenmaal een ondankbaar werk, omdat men dikwijls onzuivere motieven in het debat gebracht ziet, die er niet in thuis behooren. Vooral wanneer er plaatselijke belangen bij de zaak betrokken zijn, worden adviezen dikwijls in discrediet gebracht. Daarom is het gelukkig, dat men in het Gedenboek allerlei voorbeelden vindt van gevallen, waarin de Rotterdamsche Kamer op grond van algemeene economische beginselen geadviseerd heeft dwars tegen bescherming van plaatselijke Rotterdamsche belangen in; zoo bijv. bij het verleen van steun in 1924 aan een hier gevestigde scheepsbouwmaatschappij in het belang der werkverruiming. En zoo zouden er meer voorbeelden te noemen zijn, die de Kamer tot eere strekken. Waarvoor wij intuschen naar het boek zelf moeten verwijzen, dat wij gaarne vele lezers wenschen.

G. M. V. S.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The Economist. — Haarlem, Februari 1928.

C. F. Stork, Handelspolitieke gevaren; *Prof. Dr. G. M. Verrijn Stuart*, Het honderdjarig bestaan van de Javasche Bank. II; *A. A. van Sandick*, Een jaar de-facto stabilisatie van den Franschen franc.

The Quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mass., Februari 1928.

R. S. Meriam, Supply curves and maximum satisfaction; *M. Ezekiel*, Statistical analysis and the „laws” of price; *E. S. Mason*, Fourier and anarchism; *G. A. Duncan*, The currency system of the Irish Free State; *Frieda Wunderlich*, The German Unemployment Insurance Act of 1927; *O. de R. Foenander*, The forty-four hours case in Australia, 1926—1927.

De Indische Gids. — Amsterdam, 1 Januari 1928.

Dr. (mr.) I. A. Nederburgh, De Indische wetsontwerpen; *M. A. J. Kelling*, De eerste hygiëne tentoonstelling in Ned.-Indië; *Mr. J. J. van Bolhuis*, Indië en de Ned. Volksvertegenwoordiging; Het honderdjarig bestaan der Javasche Bank.

Koloniale Studiën. — 's-Gravenhage, October 1927.

Ir. G. J. Dijkerman, Het jaarmarktwezen in Nederlandsch-Indië; *Mr. M. F. Winkler*, Zijn de Regenten op Java Volkshoofden? *Dr. B. Vrijburg*, Klein-landbouw in kolonisatie; *Ir. G. Th. Bruyn W. I.*, De nieuwe autobus-wetgeving in Holland en de lessen die daaruit voor Indië zijn te trekken; *H. J. F. van Huls*, Burgemeesterskeuze; *Dr. W. Feuilletau de Bruyn*, De Inlandsche meerderheid in den Volksraad.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN FEBRUARI 1928.

Staatsleeningen.....	f	5.415.500,—
zijnde:		
N.V. „Volkshuisvesting te Batavia” f 600.000 5 ½ %		
obl. à 100 ½ % 1).....	f	603.000
Dominicaansche Republ. \$ 1.000.000 14-j. 5 ½ %		
goud-obl. à 100 %	f	2.500.000
Rep. Finland \$ 1.000.000 5 ½ % goud-obl. à 92 ½ %	f	2.312.500
Prov. en Gemeentelijke Leeningen..	„	34.574.562,50
zijnde:		
<i>Nederland</i>		
Gem. Alkmaar f 1.000.000 4 ½ % obl. à 99 ½ %....	f	995.000
Gem. Amersf. f 3.000.000 2) 4 ½ % obl. à 98 7/8 %....	f	2.966.250
Gem. Deventer f 1.400.000 4 ½ % obl. à 99 ½ %	f	1.398.000
Gem. Haarlem f 4.000.000 4 ½ % obl. à 99 %.....	f	3.960.000
Gem. Lonneker f 1.000.000 4 ½ % obl. à 98 ½ %	f	987.500
Gemeente Rotterdam f 20.000.000 3) 4 ½ % obl. à 98 3/8 %.....	f	19.675.000
Gemeente Vlaardingén f 1.750.000 4 ½ % obl. à 98 3/8 %	f	1.721.562,50
<i>Nederlandsch-Indië</i>		
Gem. Batavia f 500.000 5 ½ % obl. à 100 ¼ %	f	501.250
<i>Australië</i>		
Stad Brisbane \$ 1.000.000 30-j. goud-obl. à 95 % ..	f	2.375.000
Bank- en Credietinstellingen.....	„	5.790.000,—
zijnde:		
<i>Duitschland</i>		
<i>Certificaten</i>		
Landesbank der Provinz Westfalen f 6.000.000 7 % 10-j. cert. à 96 ½ % .	f	5.790.000

Hypotheekbanken zijnde:	f. 6.403.000,—
Nederland	
<i>Aandeelen</i>	
Rotterdamsche Scheepshyp. bank f 500.000 aand. à 125 % ⁴⁾ (10 % storten) f	62.500
<i>Duitschland</i>	
<i>Pandbrieven</i>	
Preussische Pfandbrief-Bank G.M. 4.000.000 7 % goudpandbr. à 95% % ⁵⁾ f	2.298.000
Rheinisch-Westfäl. Bodencred.-Bk. G.M. 3.000.000 7 % goudpandbrieven à 96% % ⁵⁾ f	1.732.500
Württemberg. Wohnungskreditanst. G.M. 4.000.000 7 % goudpandbrieven à 96% % ⁵⁾ f	2.310.000
Industriele Ondernemingen zijnde:	2.045.000,—
Nederland	
<i>Aandeelen</i>	
Fabriek van Electriche Apparaten v/h. F. Hazemeyer & Co. f 200.000 aand. à 100 % ⁵⁾ f	200.000
<i>België</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Bouchonneries Réunies B. Fr. 5.000.000 aand. à 150 % ⁵⁾ f	525.000
<i>Duitschland</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Polyphonwerke A.G. R.M. 1.000.000 aand. à 220 % ⁵⁾ f	1.320.000
Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en Waterl. Maatschappijen zijnde:	4.550.700,—
Nederland	
<i>Aandeelen</i>	
Alg. Ned.-Ind. Electr.-Mij. f 2.167.000 aand. à 210 % ⁵⁾ f	4.550.700
Handelsondernemingen zijnde:	725.000,—
Nederland	
<i>Aandeelen</i>	
Handel-Mij. „Deli-Atjeh” f 500.000 aand. à 120 % ⁵⁾ f	600.000
L. Zélander's Electrotechnische en Techn. Handelsvennootsch. f 125.000 aand. à 100 % ⁵⁾ f	125.000
Diverse Cultuurondernemingen zijnde:	227.500,—
<i>Nederlandsch-Indië</i>	
<i>Aandeelen</i>	
Exploit.-Mij. „Noembing” f 130.000 aand. à 175 % ⁵⁾ f	227.500
Diversen zijnde:	4.860.000,—
Nederland	
<i>Obligatiën</i>	
Comm. Venn. Wm. H. Müller & Co. f 4.000.000 6 % ⁵⁾ 25-j. obl. à 95 % ⁵⁾ f	3.800.000
Engeland	
<i>Aandeelen</i>	
Debenhams Securities Ltd. £ 25.000 aand. à 353 % ⁵⁾ f	1.060.000
Totaal f	64.591.262,50

1) Onder garantie van het Gouvernement van Nederlandsch-Indië.
 2) Hiervan f 2.106.000,— voor conversie.
 3) Hiervan f 8.600.000,— voor conversie.
 4) Koers v. aandeelhouders; vrije inschrijvingen à 140 %⁵⁾.
 5) Introductie ter beurze; le koers van afgifte.

Totaal der emissies in Januari	f 51.704.447,50
Februari	64.591.262,50
Algemeen Totaal	f 116.295.710,—

Voorts werd in de afgelopen maand h.t.l. de inschrijving opengesteld op een beperkt bedrag Chic. St. Paul & Pac. Rd. Cy. 5 % Mortgage en 5 % Conv. Bonds, resp. à 22 % en 37 1/2 %; een beperkt bedrag Tréfileries & Laminoirs du Havre aand. à 76 1/2 %; een beperkt bedrag Spoorweg-Mij. Parijs-Orléans 5 1/2 % obl. à 96 1/2 % en op de volgende obligatieleeningen:

	Guлдens	Rente-voet	Emissie-koers
E.E. P.P. Benediktijnen	200.000	7 %	99 %
R.K. Paroch'ev.d.H. Matheuste Altena	270.000	7 %	99 %
Orde van de E.E. P.P. Franciscaanen te Breslau	290.000	7 %	99 1/2 %
Congregatie der Priesters v. h. H. Hart	275.000	7 %	98 1/2 %
Congregatie van de Barmhartige Zusters van den H. Vincentius à Paulo	100.000	7 1/2 %	100 %
Metropolitan Kapittel van den Dom van Keulen	360.000	7 %	100 %
Onze Lieve Vrouwe Geboorte te Halfweg	300.000	5 %	99 1/2 %

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1928				1927	1926	1914
	3 Mrt.	27 Febr./3 Mrt.	20/25 Febr.	13/18 Febr.	28 Febr./5 Mrt.	1/6 Mrt.	20/24 Juli
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	3/4	3 1/16-7/8	3/4-7/8	3/8-4	3 1/2-5/8	2 1/16-3/4	3 1/8-3/16
Prolong.	3/4	3/4-4	3 1/2-3/4	3/4-4	3 1/4-4	2 1/2-3/4	2 1/4-3/4
<i>Londen</i>							
Daggeld ..	3-1/2	3-4 1/2	3 1/4-4 1/2	2 1/2-4 1/4	3 1/4-4 1/2	3 1/4-4 1/2	1 3/4-2
Partic. disc.	4 1/32-3/16	4 1/32-3/16	4 1/8-3/16	4 3/16	4 1/16-3/8	4 1/16-3/8	2 1/4-3/4
<i>Berlijn</i>							
Daggeld ..	7 1/2-9	6-10	4-7 1/2	4-8	5 1/2-9	5-8	—
Partic. disc.							
30-55 d...	6 1/2	6 1/2-3/4	6 1/8-3/8	6	4 5/8	5	—
56-90 d...	6 1/2	6 1/2-3/4	6 1/8-3/8	6	4 5/8	5	2 1/8-1/2
Waren-wchsel.	6 7/8-7	6 1/8-7	6 5/8-7/8	6 3/8-3/4	4 3/4-5	6 1/4-1 1/2	—
<i>New York</i>							
Call money	4 1/4-1/2	4 1/4-3/4	4-1/2	4 1/4-3/4	4-4 1/4	4 1/2-5 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	3 5/8	3 5/8	3 5/8	3 5/8	3 3/4	3 3/4	—

1) Call money-koers van 2 Maart en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
28 Febr. 1928	2.48 1/2	12.12 1/2	59.36	9.78	34.65	100
29 „ 1928	2.48 1/2	12.12 1/2	59.35	9.77 1/2	34.63 1/2	100
1 Mrt. 1928	2.48 9/16	12.12 1/2	59.36 1/2	9.78	34.63 1/2	100
2 „ 1928	2.48 5/8	12.12 1/2	59.39	9.78	34.64	100
3 „ 1928	—	12.12 1/2	59.33	9.78	34.66	100
5 „ 1928	2.48 9/16	12.12 1/2	59.39 1/2	9.77 1/2	34.61 1/2	100
Laagsted. w. 1)	2.48 5/8	12.12 1/2	59.33	9.76	34.62	99 1/2
Hoogste d. w. 1)	2.48 1/2	12.13	59.42	9.80	34.67 1/2	100 1/4
27 Febr. 1928	2.48 1/2	12.12 1/2	59.35	9.77 1/2	34.63	99 15/16
20 „ 1928	2.48 9/16	12.12 1/8	59.34	9.77 1/2	34.60	99 7/8
Muntpariteit	2.48 1/2	12.10 1/2	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
28 Febr. 1928	47.86	35.02 1/2	7.37	1.52 1/2	13.16	42.06
29 „ 1928	47.85	35.02 1/2	7.37	1.52 1/2	13.15 1/2	41.98
1 Mrt. 1928	47.85 1/2	35.02 1/2	7.37 1/2	1.52 1/2	13.15	42.03
2 „ 1928	47.85 1/2	35.02 1/2	7.37 1/2	1.52 1/2	13.14 1/2	42.01
3 „ 1928	47.86	35.05	7.37 1/2	1.52 1/2	—	—
5 „ 1928	47.85	35.02 1/2	7.37 1/2	1.52 1/2	13.12	42.01
Laagsted. w. 1)	47.82 1/2	34.95	7.35	1.50	13.11	41.92 1/2
Hoogste d. w. 1)	47.89	35.20	7.40	1.55	13.20	42.10
27 Febr. 1928	47.85	35.02 1/2	7.37 1/2	1.52 1/2	13.16 1/2	41.93
20 „ 1928	47.82	35.02 1/2	7.36	1.52 1/2	13.16	42.12
Muntpariteit	48.—	35.—	7.36	48.—	48.—	48.—

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.
 1) Particuliere opgave.
 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/8 en 7.21 1/2.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen*)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
28 Febr. 1928	66.72½	66.60	66.22½	6.26	106⅞	2.48
29 " 1928	66.72½	66.60	66.22½	6.26	106¼	2.48
1 Mrt. 1928	66.72½	66.60	66.22½	6.26	106¼	2.48
2 " 1928	66.75	66.60	66.25	6.26	106¼	2.48½
3 " 1928	66.72½	66.62½	66.22½	6.26	106¼	2.48½
5 " 1928	66.72½	66.60	66.22½	6.26	106⅞	2.48¼
Laagste d.w.1)	66.65	66.55	66.15	6.24	106	2.47%
Hoogste d.w.1)	66.77½	66.65	66.27½	6.28	106⅞	2.48⅞
27 Febr. 1928	66.72½	66.60	66.22½	6.26	106¼	2.48
20 " 1928	66.70	66.60	66.17½	6.26	106⅞	2.48¼
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26½	105⅞	2.48%

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.

Laatstbekende noteeringen te Amsterdam en Rotterdam op 1 Maart 1928 voor telegrafische uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
<i>Europa.</i>				%
Londen *)	£	12.10½	12.12½	4½
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.30½	7
Parijs *)	100 Franc	48.—	47.77½	3½
Brussel *) §)	100 Belga	34.59	34.64½	4½
Luxemburg	100 Franc	48.—	6.92½	
Zürich *)	100 "	48.—	47.85	3½
Praag	100 Kronen	50.41 1)	7.36½	5
Weenen *)	100 Schilling	35.—	35.02½	6
Boedapest	100 Pengö	50.41 1)	43.42½	6
Boekarest	100 Lei	48.—	1.52½	6
Sofia	100 Leva	48.—	1.79½	10
Belgrado	100 Dinar	48.—	4.37½	6
Stamboel	Turksch £	10.93	1.25	
Athene	100 Drachme	48.—	3.29½	10
Milaan **)	100 Lira	13.09	13.12	6½
Madrid **)	100 Peseta	48.—	42.01	5
Lissabon	Escudo	2.68½	0.11½	8
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	66.60	5
Oslo *)	100 "	66.67	66.22½	6
Stockholm *)	100 "	66.67	66.72½	3½
Reickjavik	100 IJsl. Kr.	66.67	54.95	
Warschau	100 Zloty	48.—	27.90	8
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.75	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	0.48	7
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.75	66.65	7½
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26½	6.26	6
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.85	
Danzig	100 Gulden	48.40	48.40	6
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4876	2.48 8/16	4
Montreal	Canad. \$	2.4876	2.48 8/16	
Mexico	Mex. Dollar	1.0563 ^a	1.06 8/16	
Buenos Aires	Peso (papier)	0.97	0.91	
La Paz (Bolivia)	Boliviano	0.8075 ^a	0.29 7/16	7½ a 8½
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.9080 ^a	0.30 7/16	
Valparaiso	Peso (papier)	1.21	0.49 3/16	
Bogota (Columbia)	Sucre	12.10½	9.92	
Quito (Ecuador)	Per. £	2.5725	2.57	
Lima (Peru)	Peso	0.4795	0.48 1/16	
Montevideo (Urug.)	Bolivar	1.—	0.9768	
Caracas (Venezuela)	Gulden	1.—	1.01 3/16	
Paramaribo	Colon	0.6220	0.6217	
Willemstad (Curag.)	Colon	2.4875	2.48 1/16	
San José (C. Rica)	Quetzal	2.48 3/16	2.47 1/16	
Guatemala	Cordoba	1.2440	1.24 1/16	
Managua (Nicarag.)	Colon	0.807	0.91	7
San Salvador (Salv.)	Gulden I.C.	1.—	1.00	4
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	1.24	1.16 1/16	5.48
Batavia	Dollar	1.24	1.24 8/16	
Kobe	Yen	1.57 1/16	1.57 1/16	
Hong Kong	Dollar	1.4125	1.41 1/16	
Shanghai	Phil. Peso	1.214	1.22	
Singapore	Tical	0.914	1.14	
Manilla	Kran	12.11	12.11	5½
Bangkok	Egypt. £	12.42	12.43	
Teheran (Perzië)				
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 3/16	12.09	
Alexandrië	Egypt. £	12.10 3/16	12.09	
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 3/16	12.09	
Nieuw Zeeland	£	12.10 3/16	12.09	

1) Pariteit der voorm. Oostenr. Kroon. 2) Goudpeso. 3) Milreis Goud. *) Not. te A'dam. **) Id. te R'dam. Ov. not. part. opg. §) 1 Belga = 5 frank.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
28 Febr. 1928	4.88	2,93 1/2	23,89 1/2	40,24
29 " 1928	4,87 1/16	3,93 1/2	23,88 1/2	40,24
1 Maart 1928	4,87 1/16	3,93 1/2	23,88 1/2	40,23 1/2
2 " 1928	4,87 1/16	3,93 3/8	23,88 1/8	40,22 1/2
3 " 1928	4,87 1/16	3,93 3/8	23,88 1/2	40,23
5 " 1928	4,87 7/8	3,93 3/8	23,90 1/2	40,22 1/2
7 Maart 1927	4,85 9/32	3,91 1/8	23,70	40,01 1/2
Muntpariteit	4,8667	19,30	23,81 1/2	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	18 Febr. 1928	25 Febr. 1928	27 Febr. 1928	3 Mrt. 1928	3 Mrt. 1928
Alexandrië	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 9/16	97 1/2
Athene	Dr. p. £	367 3/4	369	368 1/2	369 1/2	368 3/8
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 1/2	1/10 1/4	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
Budapest	Pen. p. £	27.90	27.90	27.88	27.93	27.89 1/2
B. Aires 1)	d. p. \$	4767 1/64	4757 1/64	4755 1/64	4757 1/64	477 1/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/563 1/64	1/563 1/64	1/561 1/32	1/6	1/563 1/64
Constantin	Piast. p. £	962 1/2	967 1/2	960	975	970
Hongkong	Sh. p. \$	2/07 1/16	2/07 1/16	2/0 1/8	2/0 1/8	2/0 3/8
Kobe	Sh. p. yen	1/11 1/8	1/11 1/8	1/11 1/8	1/11 1/8	1/11 1/8
Lissabon 1)	d. per Esc.	2 1/16	2 1/16	2 1/8	2 1/32	2 9/32
Mexico	d. per \$	24	24	23	25	24
Montevideo 1)	d. per \$	51	51	50 3/8	51 1/8	50 7/8
Montreal 1)	\$ per £	4.88 3/8	4.88 3/8	4.88 3/8	4.89	4.88 7/8
R.d. Janeiro 1)	d. per Mil.	569 1/64	569 1/64	529 1/32	515 1/16	559 1/64
Shanghai	Sh. p. tael	2/7 1/8	2/7 1/8	2/6 3/8	2/7 1/8	2/7 1/32
Singapore	id. p. \$	2/43 1/32	2/41 1/32	2/32 7/32	2/4 1/8	2/32 9/32
Valparaiso 2)	\$ p. £	39.36	39.39	39.38	39.41	39.38
Warschau	Zl. p. £	43.42 1/2	43.45	43.25	43.75	43.46

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

	Londen 1)	N.York 2)	Londen
27 Febr. 1928	26 3/16	57 1/2	84 11/16
28 " 1928	26 1/4	57 1/4	84 10/16
29 " 1928	26 3/16	57 1/4	84 11
1 Mrt. 1928	26 1/8	57 1/8	84 11 1/2
2 " 1928	26 1/8	57	84 11 1/2
3 " 1928	26 3/16	57	84 11 1/2
5 Mrt. 1927	26	56 1/8	84 10 1/2
20 Juli 1914	24 11/16	59	84 11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 Febr. 1928	29 Febr. 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank	f 15.425.334,48	—
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ultimo Jan. 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	" 159.552,54	f 31.524,27
Voor schotten aan Suriname	" 36.941.746,91	" 36.941.746,91
Voor schotten aan Curaçao	" 10.424.675,94	" 10.426.744,64
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 134.124.446,55	" 134.781.233,36
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 15.903.402,33	" 13.695.381,31
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2)	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	" 3.255.348,03	" 3.255.348,03
Verplichtingen.	25 Febr. 1928	3 Maart 1928
Voor schot door de Nederl. Bank	—	f 953.642,10
Schatkistbiljetten in omloop 1)	f 103.526.000,—	" 103.526.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 25.210.000,—	" 25.210.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank	—	—
Zilverbons in omloop	" 11.469.105,—	" 11.599.500,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2)	—	—
Id. aan Ned.-Indië	" 41.163.581,43	" 40.348.494,16
Id. aan Curaçao	" 330.568,22	" 323.200,89
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2)	" 17.778.749,63	" 17.260.904,54
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2)	" 62.738.394,48	" 57.496.479,78
Id. aan andere Staatsbedrijven 2)	" 1.315.000,—	" 1.315.000,—
Id. aan diverse instellingen 2)	" 5.060.571,57	" 5.034.758,51

1) Waarvan f 12.056.000 vervalende op 1 Juli 1929. 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	25 Febr. 1928	3 Maart 1928
Saldo bij 's Rijks kas	f 41.078.000,—	f 39.948.000,—
Saldo bij de Javasche Bank	" 3.649.000,—	" 5.914.000,—
Verplichtingen:	25 Febr. 1928	3 Maart 1928
Voor schot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	—	—
Voor schot Javasche Bank aan N.-Indië	—	—
Schatkistpromessen in omloop	" 150.000,—	" 150.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 32.538.000,—	" 32.327.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds	" 1.035.000,—	" 1.252.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarkas	" 972.000,—	" 785.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 5 Maart 1928.

		Activa.	
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 46.061.328,03 Bijbnk. „ 1.273.928,83 Ag.sch. „ 12.058.047,26	f	59.393.304,12
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 181.205.957,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.			181.205.957,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-ert. op onderp.	Hfdbk. f 54.969.202,14 Bijbnk. „ 6.572.690,36 Ag.sch. „ 63.116.893,11	f	124.658.785,61
Op Effecten	f 120.904.744,66		
Op Goederen en Spec.	„ 3.754.041,05		
		f	124.658.785,61
Voorschotten a. h. Rijk			6.032.326,69
Munten Muntmateriaal			
Munt, Goud	f 67.723.885,—		
Muntmat., Goud	„ 367.464.300,99		
	f 435.188.185,99		
Munt, Zilver, enz.	„ 26.650.414,63		
Muntmat., Zilver	„ —		
		f	461.838.600,62
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfonds	„ 23.829.208,52		
Gebouwen en Meub. der Bank	„ 5.000.000,—		
Diverse rekeningen	„ 28.066.973,13		
	f		890.025.155,69
		Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000,—		
Reservefonds	„ 7.027.840,39		
Bijzondere reserve	„ 8.000.000,—		
Pensioenfonds	„ 4.841.231,88		
Bankbiljetten in omloop	„ 796.958.115,—		
Bankassigatiën in omloop	„ 390.672,11		
Rek.-Cour. saldo's: Het Rijk	—		
Anderen	f 36.570.733,42		36.570.733,42
Diverse rekeningen	„ 16.236.562,89		
	f		890.025.155,69
Beschikbaar metaalsaldo	f 294.602.823,10		
Op de basis van 1/5 metaaldekking	„ 127.818.920,99		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	„ 1.473.014.115,—		

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
5 Mrt. '28	67.724	367.464	796.958	36.961	294.603	55
27 Febr. '28	67.730	367.464	776.516	48.286	297.140	56
20 " '28	67.745	367.472	768.564	63.875	295.758	55
13 " '28	67.748	367.472	774.327	74.209	293.425	54
6 " '28	67.743	367.478	795.361	69.353	290.062	53
30 Jan. '28	67.757	365.449	788.244	92.093	285.451	52
7 Mrt. '27	59.967	353.967	806.138	34.459	272.969	53
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
27 Febr. 1928	64.633	—	115.554	181.603	27.515
20 " 1928	69.951	—	110.459	190.675	25.484
13 " 1928	79.459	—	113.427	190.553	28.054
6 " 1928	89.468	—	108.594	185.474	44.141
30 Jan. 1928	87.168	—	134.110	183.361	39.609
7 Mrt. 1927	105.779	—	132.457	143.636	52.221
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
21 " 1928..	1.111	1.403	522	866	398
14 " 1928..	1.100	1.470	570	844	418
7 " 1928..	1.108	1.582	592	855	432
31 Dec. 1927..	1.111	1.679	514	860	517
29 Jan. 1927..	1.026	1.491	518	973	444
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
3 Mrt. 1928	192.500	—	309.300	42.800	122.080
25 Febr. 1928	192.000	—	309.400	40.200	122.080
18 " 1928	191.300	—	312.400	44.800	119.860
4 Febr. 1928	173.766	18.394	314.554	44.934	120.671
28 Jan. 1928	175.835	18.474	314.890	45.109	122.726
21 " 1928	178.060	18.081	318.243	46.611	123.568
14 " 1928	178.127	17.605	323.023	49.232	121.655
5 Mrt. 1927	195.319	30.569	306.987	56.951	154.052
6 Mrt. 1926	202.848	39.753	338.434	54.315	164.688
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
3 Mrt. 1928	—	143.100	—	***	55
25 Febr. 1928	—	145.200	—	***	56
18 " 1928	—	149.100	—	***	54
4 Febr. 1928	12.678	28.454	97.880	34.036	53
28 Jan. 1928	12.788	29.714	95.878	32.871	54
21 " 1928	12.872	30.471	100.772	30.154	54
14 " 1928	12.977	28.695	108.836	31.561	53
5 Mrt. 1927	13.536	19.670	70.330	41.162	62
6 Mrt. 1926	8.799	20.006	42.594	80.811	62
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 1/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
29 Febr. 1928	157.250	135.349	287.480	56.250	237.550
22 " 1928	157.918	134.068	285.810	56.250	235.681
15 " 1928	157.997	134.282	287.199	56.250	237.174
8 " 1928	157.565	135.267	289.060	56.250	238.978
1 " 1928	155.978	135.836	288.423	56.250	239.140
25 Jan. 1928	156.203	134.640	288.049	56.250	238.160
2 Mrt. 1927	150.115	137.589	283.990	56.250	233.129
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
22 " '28	31.903	52.276	15.033	94.536	43.600	39 ²⁾ / ₄
15 " '28	36.296	52.508	12.970	101.137	43.465	38
8 " '28	35.576	53.197	15.351	97.305	42.045	37 ²⁾ / ₁₆
1 " '28	35.258	55.027	14.341	97.583	39.792	35 ²⁾ / ₄
25 Jan. '28	35.305	56.717	16.526	98.707	41.313	35 ²⁾ / ₁₆
2 Mrt. '27	32.268	72.912	9.643	109.530	32.276	27
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
1 Mrt. '28	5.544	1.864	343	57	2.055	10	1.705
23 Febr. '28	5.544	1.864	343	55	1.692	10	1.716
16 " '28	5.544	1.864	343	55	1.401	9	1.722
9 " '28	5.544	1.864	343	54	1.466	10	1.768
2 " '28	5.544	1.864	343	57	2.081	10	1.686
3 Mrt. '27	5.548	1.864	342	87	3.669	11	1.945
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. d. Staat	Schatkistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culieren	Staat
1 Mrt. '28	23.500	5.914	26.298	58.433	7.710	28
23 Febr. '28	22.550	5.912	26.562	57.952	8.224	124
16 " '28	22.800	5.906	27.349	58.269	8.831	126
9 " '28	23.100	5.894	27.092	57.765	8.491	155
2 " '28	23.500	5.894	27.302	57.128	10.900	32
3 Mrt. '27	29.500	5.645	8.887	52.462	3.293	82
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

1) Waarvan beschikbaar 463 miljoen. 2) In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regering. 3) Sluitpost activa.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 5 Maart 1928.

De omzetten op de internationale fondsenmarkten zijn in de achter ons liggende berichtperiode niet al te groot geweest. Over het algemeen heeft een afwachtende stemming de overhand gehad, welke voornamelijk te Berlijn tot uiting is gekomen. Tegenstrijdige factoren hebben hier dan ook invloed uitgeoefend. Aan den éénen kant werkte het feit, dat thans de regeling van de in den oorlog in beslag genomen Duitse bezittingen in Amerika tot stand is gekomen, bevredigend, evenals de geringe afnemings van de werkloosheid, aan den anderen kant wierp de mogelijkheid van nieuwe conflicten in de metaalnijverheid, ditmaal te Berlijn, schaduwen over de markt. Ook de geldmarkt heeft niet bijgedragen tot het oitplooien van groote levendigheid. Tegen het einde van de berichtswaek ontstond echter een iets betere tendens, waardoor het algemeene koerspeil lichtelijk kon stijgen. De handel is ook toen echter niet veel omvangrijker geworden; men is van meening, dat het publiek slechts in zeer bescheiden mate deel heeft genomen aan de affaire ter beurze.

Ook te Londen is de bedrijvigheid niet groot geworden. Wel heeft het een gunstigen indruk gemaakt, dat de minister van financiën met zijn schatting omtrent de inkomsten van het thans welhaast afgelopen financieele jaar vermoedelijk niet ver van de werkelijke cijfers verwijderd is gebleven. Toch was de markt voor beleggingsfondsen niet bijzonder vast, hetgeen moet worden toegeschreven aan de stijve geldmarkt. Men is bevreesd geweest, dat de geldkoersen een verdere stijgende richting zouden inslaan, in verband met het verlangen van Frankrijk, om goud aan Londen en New York te onttrekken, ten einde de positie van de Banque de France en van het Fransche betaalmiddel te versterken. Wel worden op het oogmerk onderhandelingen gevoerd, om een eventuele onttrekking van goud zoo geleidelijk mogelijk te doen geschieden, doch zelfs dit vooruitzicht heeft niet kunnen verhinderen, dat men voorloopig nog niet aan een discontoverlaging durft te denken.

Te Parijs is de markt buitengewoon stil geweest. Opmerkelijk was het, dat verschillende firma's, welke enkele weken geleden nog groote posten aandelen uit de markt hebben genomen, thans als verkoopers optraden. Men meent in deze omstandigheid een aanwijzing te zien voor de opvatting, dat men in ingewijde kringen een hausse van de beurs te Parijs op het oogmerk minder gewenscht acht.

Te New York is de markt eenigszins verdeeld geweest. De berichten uit de nijverheid zijn ook niet eensluidend. Tegenover een achteruitgang van de bedrijvigheid in den kleinhandel en bij de spoorwegen staan betere meldingen uit de staal- en automobielenindustrie. De faillissementen zijn grooter in aantal dan een jaar geleden. De geldmarkt heeft weinig verandering ondergaan, doch de omvang van de voorschotten aan beursmakelaars haart nog eenige zorg. Wel hecht men weinig vrees aan het onderzoek naar deze voorschotten, dat door het congres zal worden ingesteld, doch het algemeene niveau acht men echter te hoog.

Ten onzent is de markt tamelijk levendig geweest. Dit is uit den aard der zaak niet zoo sterk in de *beleggingsafdeeling* tot uiting gekomen, al is hier vrij veel omgegaan. De vraag naar beleggingspapieren is nog niet afgenomen en de omvangrijke nieuwe emissies hebben dan ook voor het overgrootste deel een goed onthaal gevonden. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105½, 105½, 105½; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100½, 100½, 100½; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 98¾, 98¼^{1/16}, 98¼^{2/32}; 5 pCt. Mexico £ 100—1000 (afgest.): 9¾^{1/16}, 9¾, 9¾^{1/16}; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 84¾, 84¾; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 107, 108.

Daarentegen was de belangstelling wel groot in de afdeeling voor *suikeraandelen*, met name voor aandelen Handelsvereniging „Amsterdam”. Plotseling is het gerucht opgedoken, volgens betwelf de H.V.A. zou wenschen over te gaan tot het emitteren van obligaties. Bevestiging hieromtrent kon niet worden verkregen en hoewel dus ook niet kon worden medegedeeld, met welk doel de obligatieleening zou worden uitgegeven, heeft de beurs aan de mogelijkheid van het feit zelf een ongunstige beteekenis gehecht. Dit geschiedde ook in verband met de overweging, dat, ingeval van een obligatie emissie, de uitgifte van aandelen — met den hieraan verbonden „claim” — wellicht achterwege zou blijven. Het gevolg is een bijzonder scherpe daling geweest, welke zich binnen enkele dagen heeft voltrokken. Tegen het slot werd het laagste niveau van de berichtswaek bereikt. De overige suikeraandelen werden niet zoo sterk aangetaast, doch ook hier bleek de kooplust gering en hebben de meeste soorten van eenige reactie blijk gegeven. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 178, 182½, 181½; Besito Cultuur Mij.: 279, 275, 279; H. V. A.: 814, 815½, 785½, 775, 760½;

Javasche Cultuur Mij.: 416, 418, 412, 407, 405; Maron: 280, 285, 275, 270; Ned. Ind. Suiker Unie; 302, 303, 296½, 290½; Poerworedjo: 123¾, 125¾, 122¼, 122; Sindanglaet: 450, 470, 463, 460; Tjepper: 812, 819, 807, 812; Watoe-toelis Poppoh: 885, 878, 860, 856.

De lustelooze houding voor aandelen H. V. A. heeft de gansche markt gedrukt. *Rubberaandelen* waren bovendien aangeboden in verband met het verloop van de vergadering van rubberproducenten, welke in de achter ons liggende dagen te 's Gravenhage is gehouden. Bepaalde besluiten zijn daar niet genomen en ter beurze was de hoop op een bevredigende regeling, ook met de Engelsche belanghebbenden, niet groot. Dientengevolge heeft het ook geen indruk gemaakt, dat de rubbervoorraad te Londen opnieuw met een vrij belangrijke hoeveelheid is verminderd. Amsterdam Rubber: 284½, 280½, 276, 274½; Deli Batavia Rubber: 223, 219, 215, 212½, 209; Hessa Rubber: 398, 392, 387½, 382; Indische Rubber: 339, 330, 324½, 328, 319½; Java Caoutchouc: 197, 193, 190½, 189½; Kali Telepak: 311, 302½, 310, 290; Majanglanden: 335½, 329, 325½, 323; Ned. Ind. Rubber en Koffie: 312½, 313½, 306; R'dam Tapanoei: 154½, 150, 149, 150½; Serbadjadi: 288, 283½, 280½, 277; Sumatra Caoutchouc: 234½, 230, 216, 211; Sumatra Rubber: 264, 253, 249½; Ver. Ind. Cultuur Ond.: 184, 178½, 171½; Intercontinental Rubber: 15½, 15¼^{1/16}.

Tabaksaandelen waren over het algemeen traag. Nu de voorjaarsinschrijvingen naderen en eenig overzigt mogelijk is over de hier te lande aangevoerde tabak, gaat men klaarblijkelijk minutieuzer te werk bij het aankopen van tabaksfondsen of onthoudt men zich voorloopig van deelneming. In verband hiermede zijn de meeste koersen eenigszins achteruit gelopen. Arendsburg: 661, 659, 656, 650; Besoeki Tabak: 530, 528, 525; Deli Batavia: 609, 606½, 601½, 591, 581; Deli Mij.: 469, 464, 462½, 469; Oostkust: 262½, 261½, 259, 255; Senembah Mij.: 516½, 513, 509, 504¾.

De *petroleummarkt* is over het algemeen lusteloos geweest en zonder handel van beteekenis. De noteeringen van aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij zijn vrijwel onveranderd gebleven. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 324½, 322, 321½; Kon. Petr. Mij.: 347, 348½, 345½; Perlak Petroleum: 77, 77¾, 76¾; Peudawa: 24¾, 26¾, 28, 27, 27¾; Marland Oil: 34^{9/16}, 35½, 35.

Voor *scheepvaartandelen* bestond eenige belangstelling, waardoor sommige soorten een lichte stijging hebben kunnen behalen. De verschillen zijn echter niet groot geworden en tegen het slot viel weder eenige inzinking te constateeren. Holland-Amerika Lijn: 86, 87¾, 86¾, 86; Java-China-Japan Lijn: 136¾, 137, 135¾, 136½; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 94½, 94¾, 95½; Ned. Scheepvaart Unie: 205½, 207½, 207½; Nievelt Goudriaan: 134¾, 135¾, 132¾, 134¾; Stoomv. Mij. Nederland: 200, 199, 197¾.

De gang van zaken bij *industriële fondsen* was verdeeld. Terwijl kunstzijdesoorten, met name Maekubee, blijk hebben gegeven van een vaste houding, is eenig aanbod ontstaan in aandelen Philips, Jurgens, Margarine Unie, van Berkel's Patent, enz. De tendens, als geheel genomen, was eerder ongeanimeerd. Centrale Suiker Mij.: 104, 104½, 103¾, 104¾, 104¾, 105¾; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 171½, 170^{9/16}, 170¾, 167½; Holl. Mij. t. h. m. van Werken in Gew. Beton: 195, 200, 209, 204; Jurgens: 276, 275, 273, 268½; Leerdam: 54, 56¾, 55¾; Maekubee: 141¾, 146, 143, 145¾, 142¾; Ned. Kunstzijdefabriek: 426¾, 428¾, 433½, 430¾; Philips Gloeilampenfabriek: 578, 570¾, 574¾, 565; Zweedsche Lucifer Ind.: 359½, 365, 364¾.

De markt voor *mijnaandelen* was kalm en zonder opmerkelijke variaties, hoewel voor aandelen Boeton doorgaans eenige vraag heeft bestaan. Alg. Exploratie Mij.: 86¾, 87¾, 85½; Billiton 1e Rubriek: 960, 970; Boeton Mijnbouw Mij.: 173¾, 170¾, 169½, 170; Müller & Co.'s Mijnbouw Mij.: 927¾, 92, 91¾; Redjang Lebong: 143, 141, 140¾, 141; Singkep Tin Mij.: 435, 432, 429.

Van *bankaandelen* zijn aandelen Rotterdamsche Bankvereniging naar voren getreden in verband met de verhooging van het dividend. Amsterd. Bank: 186¾, 185¾, 184, 186; Holl. Bank v. Zuid-Amerika: 75¾, 75¾, 75, 75½; Incasso Bank: 130, 129½, 130; Koloniale Bank: 273, 274, 275¾, 268¾, 267¾; Ned.-Ind. Handelsbank: 180¾, 181¾, 179, 179½; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 176¾, 174¾, 174¾; R'damsche Bankverg.: 101, 103; Twentsche Bank: 146½.

De *Amerikaansche markt* was stil en eenigszins onregelmatig, hoewel volkomen in overeenstemming met de aanwijzingen van Wallstreet. Anaconda Copper: 109, 108¾, 109¾, 109¾; Studebaker: 62, 62¾, 63¾, 63^{13/16}; United States Steel Corp.: 139¾, 141½, 139¾, 141^{15/16}; Atchison Topeca: 185½, 180½; Erie: 52¾, 52¾; Missouri Kansas & Texas: 37^{15/16}, 36¾; St. Louis & San Francisco: 112¾, 112, 113¾, 113¾; Union Pacific: 193, 191; Wabash Railway: 62^{31/32}, 61^{5/16}, 60¾, 60^{31/32}.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

6 Maart 1928.

Tarwe: Na een aanvankelijke aarzeling, zijn de tarwe-markten in de afgelopen week geleidelijk aan vaster geworden en vooral gisteren waren de omzetten levendig. Niet alleen ons land, maar ook Duitsland, Frankrijk, Italië en andere landen kochten op ruime schaal. In de eerste plaats Laplatatarwe, aangezien die in verhouding tot de andere soorten de goedkoopste is. Dat een groot deel van de vraag loco of spoedig verwachte tarwe gold, was niet wegens gebrek aan voorraden, maar wegens het verschil in prijs. Op aflading moest men namelijk aanmerkelijk meer betalen dan de prijzen waartoe spoedig verwachte tarwe te koop was. De hoofdoorzaak van de willige stemming ligt in Noord-Amerika. De berichten over den nieuwen oogst waren wederom niet gunstig. Particuliere ramingen geven den stand van den oogst als niet bijzonder gunstig aan en ofschoon men bij de becijfering in aanmerking moet nemen dat de uitzaaai ongewoon groot was, zoodat zelfs indien een belangrijk gedeelte van de wintertarwe zou moeten worden omgeploegd, er toch zeer waarschijnlijk nog een grootere bebouwde oppervlakte zou overblijven dan in een normaal jaar, heeft de markt zich niet aan de willige stemming weten te onttrekken. Van 23 Februari tot 5 Maart steeg Chicago per Maart van 133½ d.c. tot 137½ d.c., per Juli van 132½ d.c. tot 136½ d.c., terwijl in dezelfde periode Winnipeg per Mei van 138½ d.c. tot 141½ d.c. opliep. In Buenos Aires heeft men deze beweging gevolgd, zoodat tegen een prijs van 10,75 Pesos per Maart op 23 Februari diezelfde termijn op 5 Maart op 11 Pesos sluit.

De wereldverschepingen waren aanmerkelijk grooter dan de vorige week, voornamelijk ten gevolge van ruimere verschepingen van La Plata, wat verband houdt met het feit dat er deze week, in tegenstelling met de vorige, geen feestdagen bij waren. Ook Australië-laadde meer af, wat men in hoofdzaak moet toeschrijven aan het feit, dat door toevallige omstandigheden de vorige week de verschepingen abnormaal klein waren. Van Noord-Amerika waren de verschepingen ongeveer gelijk aan die van de vorige week, dit is betrekkelijk klein. Noord-Amerika is dan ook slechts zeer weinig aan de markt en voor zoover de Europeesche molenaar die soorten voor zijn melange noodig heeft, is hij wel verplicht daarvoor betrekkelijk hooge prijzen te betalen.

In Engeland was de vraag voor tarwe betrekkelijk geringer dan op het vasteland, maar overigens vertoende de markt hetzelfde beeld. Gisterenmiddag kwamen evenwel plotseling de Liverpool noteringen lager af, wat op het Continent een oogenblik een aarzeling veroorzaakte, doch de noteringen ten slotte niet beïnvloedde. Ook in de Rotterdamse termijnmarkt waren de omzetten levendiger en na een aanvankelijke daling, sloot de markt vast met tamelijk veel kooplust.

Zooals hierboven vermeld, waren de berichten over den nieuwen oogst van Noord-Amerika over het algemeen niet

gunstig. Ditmaal zijn het voornamelijk de berichten van het Oostelijk gedeelte, die wegens koude en te weinig sneeuwbedekking over schade reppen, doch ook andere deelen van het land zenden niet al te gunstige berichten.

In West-Europa waren de weersomstandigheden ontegenzeggelijk goed voor den oogst. Het is in de meeste landen sinds geruimen tijd droog weer, doch waar er van te voren zeer veel regen gevallen was, wordt dit voor de tarwe-oogsten als gunstig beoordeeld. Dientengevolge luiden ook de berichten uit Frankrijk gunstiger en het vermoeden wint veld dat de schade, veroorzaakt door regen, kleiner zal blijken dan men verwacht heeft. In Engeland kon het werk te velde goeden voortgang hebben, wat gunstig was, aangezien men nogal ten achter was. Uit Oost-Europa zijn weinig nieuwe berichten. Voor zoover men er uit kan oordeelen, zijn ze niet ongunstig, maar de indruk dat de Russische oogst niet goed door den winter is gekomen, blijft toch bestaan.

Rogge: Meer nog dan tarwe was rogge vast gestemd. Chicago liep op van 113¼ tot 118. De zichtbare voorraad in de Vereenigde Staten vermeerderde wel iets, maar die in Canada verminderde nog meer. Europa was af en toe in de markt en betaalde de betrekkelijk hooge prijzen. Het is een merkwaardig verschijnsel dat er hogere prijzen voor Amerikaansche rogge betaald worden dan voor de beste soorten La Platatarwe. Hieruit blijkt wel, dat er gebrek aan goede rogge voor brooddoeleinden bestaat. In verband met de geringe zaken der laatste weken is het begrijpelijk, dat er in de afgelopen week slechts weinig rogge werd afgeleverd. Er werden verschillende zaken in rogge gedaan voor Mei-aflading van Montreal, dus na wederopening van de scheepvaart en het heeft er allen schijn van dat er in die maand nog veel rogge van Noord-Amerika zal moeten betrokken worden.

Mais: Ofschoon de vraag in de meeste markten voor La Platamais voor directe levering slechts traag was, hebben de prijzen zich niet alleen weten te handhaven, maar zijn geleidelijk aan nog iets hoger gegaan. De afladingen van Argentinië waren wederom klein, ofschoon iets grooter dan de vorige week, maar waar de Vereenigde Staten minder afscheepten, is het totaal ongeveer gelijk aan dat van een week geleden. De vraag was in de Engelsche markt blijkbaar te gering dan dat men het aandurfde een volle lading naar één van de kleine markten te zenden en dit is wel de oorzaak geweest, dat er onlangs twee ladingen naar Rotterdam zijn gedirigeerd, welke daar in hoofdzaak zullen worden opgeslagen met het doel van daar uit de mais naar de verschillende kleinere Engelsche havens te verscheppen. Bijna voortdurend was de vraag in Antwerpen te gering en de prijzen zakten nog tot onder de prijzen te Rotterdam, die op zichzelf ook al een dalende tendens toonden. Op Maandag zijn evenwel de prijzen te Antwerpen plotseling gestegen, daar er toch nog grootere behoefte voor dekking van Maart-contracten bleek te bestaan dan men vermoed had. Ook in Rotterdam werd de stemming iets vaster. Voor Amerikaansche mais, waar de markt in hoofdzaak in Rotterdam ligt, was de stemming goed. Spoedig

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Maart	Mais Maart	Lijnzaad Maart
3 Mrt.'28	135 7/8 ¹⁾	93 7/8 ²⁾	56 7/8 ¹⁾	10,85	7,70 ²⁾	14,95
25 Feb.'28	132 7/8 ¹⁾	93 3/8 ¹⁾	54 3/8 ²⁾	10,85	7,50 ²⁾	14,85
3 Mrt.'27	140 1/4	77 1/8	46 3/4	11,—	5,90	14,35
-3 Mrt.'26	160	77 3/8	40	12,35	6,30	14,95
3 Mrt.'25	199 3/8	135 3/8	54 7/8	17,55	10,28	23,80
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/2	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per Mrt. ²⁾ per Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	5 Maart 1928	27 Febr. 1928	7 Maart 1927
Tarwe (Hardwinter II) ... ¹	14,60	14,50	15,40
Rogge (No. 2 Western) ... ¹	13,50	13,10	12,90
Mais (La Plata) ²	232,—	232,—	164,—
Gerst (No. 2 barley) ³	252,—	249,—	217,—
Haver (Canada 3) ¹	13,50	13,25	11,65
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ... ¹	15,—	14,25	12,25
Lijnzaad (La Plata) ³	348,—	357,—	354,—

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	26 Febr. 1928	13 Mrt. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	26 Febr. 1928	13 Mrt. 1928	Sedert 1 Jan. 1928	1928	1927
Tarwe.....	68.009	330.059	281.149	—	8.442	12.634	338.501	293.783
Rogge.....	6.071	20.463	38.241	—	—	—	20.463	38.241
Boekweit.....	569	5.684	5.450	—	—	67	5.694	5.517
Mais.....	30.648	189.424	251.044	4.600	47.277	55.184	236.701	306.228
Gerst.....	8.354	69.035	70.729	866	3.240	1.294	72.275	72.023
Haver.....	4.361	42.652	17.936	—	—	630	42.652	18.566
Lijnzaad.....	5.661	28.683	24.557	13.337	59.315	35.896	87.998	60.453
Lijnkoek.....	4.401	42.544	24.244	350	450	—	42.994	24.244
Tarwemeel.....	3.978	27.767	23.036	424	7.846	8.171	35.613	31.207
Andere meelsoorten.....	70	2.252	2.851	—	—	—	2.252	2.851

aankomende partijen werden vlot uit de markt genomen. Daar Amerika evenwel meestal vast gestemd was, konden nieuwe zaken niet gemakkelijk tot stand komen. De zichtbare voorraad is in de Staten wederom niet onaanzienlijk vermeerderd. De termijnmarkt toont bij een week geleden praktisch geen verandering. Aan de zeehavens was evenwel hier en daar de prijs iets hooger. Vrachtruimte wordt niet overvloedig aangeboden, zoodat exporteurs soms moeite hebben vracht te boeken op die havens, waarvoor zij die noodig hebben. Nieuws van Zuid-Afrika is er weinig. Nieuwe zaken komen zoo goed als niet tot stand. Voor stoomende en spoedig af te laden partijen zijn de prijzen gestegen. Ook voor spoedig verwachte en stoomende Javamaïs was de stemming vast. Voor latere afladingen was de handel traag, aangezien men angst heeft, dat de aankomst van die maïs ongeveer samenvalt met de eerste aankomsten van den nieuwen oogst van La Plata. La Plataverschepers waren overigens slechts zeer sporadisch aan de markt met de spoedige posities van den nieuwen oogst, terwijl ook op latere aflading de prijzen stegen. De handel was voor deze nieuwe oogstposities niet levendig, maar toch werden nu en dan althans in enkele markten de prijzen betaald. In de meeste markten is de tweede hand nog afgeleverd tot tamelijk veel lagere prijzen. Ook in onze termijnmarkt bewogen de noteringen voor Juli en September zich beneden de pariteit van Platamaïs, ofschoon toch geen andere soort tot lagere prijzen wordt aangeboden.

Gerst: Ofschoon de handel niet veel te beteekenen heeft, blijft toch de grondtoon vast. Winnipeg liep op van 94 tot 94½. In onze markt moesten er nu en dan voor kleine partijen spoedig verwachte gerst hooge prijzen betaald worden. In Noord-Duitsland heeft men nog steeds te veel voorraden, zoodat de markt daar beneden pariteit blijft. Er was evenwel meer attentie voor Noord-Afrikaansche gerst voor Juli- en Augustusaflading tot nogal wat lagere prijzen en verschillende zaken kwamen tot stand, ook naar ons land en het Rijndistrict.

Haver: Dit artikel was zeer vast gedurende de geheele week en de prijzen zijn niet onbelangrijk gestegen. De vraag gold zoowel Plata- als Oostzeesoorten. De notering te Buenos Ayres is van 9.10 tot 9.45 opgelopen. De vraag bestond bijna in alle landen die haver importeerden. Ook ten onzent ging nogal wat om. Het aanbod van Platahaver was betrekkelijk gering.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week over het algemeen wat levendiger gestemd.

De noteringen te New York trokken ietwat aan en sloten als volgt:

Sp. C. 4,36; Mrt. 2,68; Mei 2,65; Juli 2,74; Dec. 2,90; Mrt. 2,79. De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 70.000 tons, de versmeltingen 48.000 tons tegen 59.000 tons in 1927 en de voorraden 247.000 tons tegen 226.500 tons.

In Cuba- en andere Koloniale suiker ging er deze week heel wat om, doordat zoowel raffinadeurs alsook speculanten meer vertrouwen in de markt boonden. Prijzen liepen op van ongeveer 2½ d.c. tot 2½/32 d.c. c. & fr. New York voor prompte Cubasuiker.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche prod. tot 28/2 ..	1.350.000	1.706.696	1.786.750
Weekontv. afscheephavens ..	229.964	224.590	191.462
Totaal sedert 1/1 tot 25/2 ..	966.627	1.252.130	1.501.928
Werkende fabrieken	169	175	174
Weekexport	78.937	127.894	85.414
Totale export 1/1 tot 25/2 ..	295.140	549.397	817.665
Voorraad afscheephavens ...	671.487	702.733	684.263
Voorraad Binnenland	368.373	745.150	501.939

F. O. Licht rapporteert, dat het weder in Februari in Europa over het algemeen gunstig was voor de bietvelden. Ook publiceert Licht zijne voorloopige laatste raming voor den a.s. Europeeschen bietoogst, die geheel gelijk aan zijne raming van einde Januari is gebleven.

De cijfers zijn volgens Licht:

	1927/28	1926/27
	Raming	Opbr.
	Tons	Tons
Duitschland	1.665.000	1.657.088
Tjecho-Slowakije	1.265.000	1.031.489
Oostenrijk	110.000	79.686
Hongarije	190.000	175.086
Frankrijk	870.000	705.126
België	280.000	233.421
Nederland	260.000	286.125

Denemarken	145.000	150.000
Zweden	145.000	20.871
Polen	575.000	562.790
Italië	280.000	313.738
Spanje	220.000	245.000
Britannië	245.000	187.000
Andere landen	318.000	294.860
Tot. Europa zonder Rusland	6.568.000	5.942.280
Rusland	1.500.000	983.000

Totaal Europa incl. Rusland

8.068.000 6.925.280

hetgeen duidt op een toename van 10½ pCt. voor Europa zonder Rusland; 16½ pCt. voor Europa met Rusland; 52½ pCt. voor Rusland.

Eerst in het a.s. najaar zal Licht deze cijfers eventueel herzien.

In Engeland trokken de noteringen op de termijnmarkt slechts weinig aan ondanks den vrij levendigen handel.

De Zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Febr.	1.132.000	1.081.000	1.143.000
Tsjechoslowakije 1 Febr.	803.000	561.000	900.000
Frankrijk 1 Febr.	559.000	505.000	424.000
Nederland 1 Febr.	176.000	224.000	175.000
België 1 Febr.	166.000	124.000	205.000
Polen 1 Febr.	273.000	257.000	285.000
Engeland 1 Febr. geïmpt. suiker	285.000	332.000	481.000
Engel. 1 Febr. Binnenl. suiker	53.000	33.000	11.000
Totaal Europa ..	3.447.000	3.117.000	3.624.000
V.S. Atlant. havens 29 Febr. ...	247.000	227.000	117.000
Cuba 25 Febr.	710.000	719.000	684.000

Totaal

4.404.000 4.063.000 4.425.000

Op Java verkocht de V.I.S.P. verdere 50.000 tons Superieur uit oogst 1928 tot f 15. De markt voor tweedehands suiker was stil doch prijshoudend; de noteringen liepen ietwat op.

Hier te lande stoorde de termijnmarkt zich weinig aan de betere stemming in New York. Integendeel daalde de waarde voor prompt en vroege termijnen wegens Maart realisaties. Voor de latere termijnen bleven prijzen echter gehandhaafd. Slotnoteringen waren als volgt: Mrt. f 16½; Mei f 17; Aug. f 17½; Dec. f 17½. De omzet bedroeg deze week 7750 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 29 Februari 1928.

De Amerikaansche katoenmarkt is weer kalm geweest, ofschoon er een goede vraag bestaat. Prijzen werden in Liverpool jl. Zaterdag ca. 25 punten opgeschroefd, doch de helft van deze stijging ging jl. Maandag weer verloren. Gisteren liepen prijzen weer enigszins op, hoewel aan de hausse der laatste dagen thans wel een einde schijnt te zijn gekomen. New York was gisteren van 27 tot 37 punten lager, terwijl Liverpool futures hedenmorgen 7—12 punten lager openden. Egyptische katoen is wat vaster en er zijn meer zaken gedaan. Verkoopen in de afgelopen week bedroegen echter slechts 38.000 balen. De houding van de Liverpool Cotton Association tegenover de Manchester Association, die een „spot market” wil openen en hun voorstel om het „Full membership” van een tweede Association daarbij te verbieden, werd gisteren op de beurs druk besproken.

Amerikaansche garens zijn vaster. Verkoopers trachten betere prijzen te maken en hoewel inkoopers zich voornamelijk tot kleine partijen voor direct gebruik beperken, is de totale omzet toch aanzienlijk te noemen, hetgeen ook wel blijkt uit het bulletin der Cotton Yarn Association van de vorige week. Grove garens worden het minst verkocht; naar alle andere soorten twist, weft en ringgarens bestaat een goede vraag, doch er konden meer zaken gedaan worden, indien verkoopters wat minder vast gestemd waren. Naar getwijnde garens voor binnenlandsch gebruik bestond de vorige week een goede vraag en de belangstelling blijft hiervoor bestaan. De uitgestelde conferentie van werkgevers en werknemers, die jl. Maandag plaats had, hield zich voornamelijk bezig met het vaststellen van de basis, waarop het onderzoek geleid zal worden en de volgende week zal wederom vergaderd worden.

In Egyptische garens gaat ook wat meer om. Enkele twistspinnars rapporteeren, dat zij flinke hoeveelheden hebben verkocht, terwijl ook in de fijne nummers voor doubling goede zaken gedaan zijn.

De maand eindigt met een gunstiger stemming in de

doekmarkt, ofschoon, zooals wij reeds vroeger gezegd hebben, het moeilijk is bepaalde styles te noemen, waarin deze verbetering plaats vindt. Het totaal aantal geboekte orders is echter meer bevredigend geweest en fabrikanten zijn voorloopig bezet. Daarbij komt, dat er meer vraag van China bestaat, terwijl ook Calcutta verleidelijke biedingen zendt, nu wij dichter bij het einde van de „close season” komen, welke onlangs door de Marwari Chamber of Commerce vastgesteld is. Men is over het algemeen nog voorzichtig, doch het blijkt duidelijk, dat op de meeste overzeesche markten wel behoefte aan manufacturen bestaat. Hoewel er voldoende vraag is, houdt de vastere stemming van producenten, speciaal van spinners, zaken tegen.

Liverpoolnoteringen Oost. koersen 21 Feb. 28 Feb.
22 Feb. 29 Feb. T.T. op Br.-Indië 1/5¹/₈ 1/5³/₈
F.G.F. Sakellaridis 17,90 18,00 T.T. op Hongkong 2/0¹/₈ 2/0¹/₈
G.F. No. 1 Oomra 7,60 7,60 T.T. op Shanghai 2/6³/₈ 2/6³/₈

KOFFIE.

Hoewel de vaste stemming, welke reeds sedert vrij geruimen tijd heerschte, ook in de afgelopen week aanhield, kwam toch voor het oogenblik een einde aan de rijzing der prijzen in Brazilië. De kost- en vracht-aanbiedingen van Santos doberden met kleine verschillen heen en weder en zijn bij het afsluiten van dit bericht bijna geheel gelijk aan die van verleden week, waartegenover de aanbiedingen van Rio zelfs 1/6 à 2/- achteruit liepen. In Nederlandsch-Indië echter hield de prijsstijging van Robusta aan en deze soort liep dan ook voor de betere ongewasschen kwaliteiten nog ongeveer 1 ct. op, terwijl Palembang 1/2 ct. omhoog ging. De gewasschen soorten bleven dooreen genomen onveranderd. De afzet was over het algemeen nog altijd matig, voor binnenlandsch verbruik zelfs zeer beperkt.

Aan de termijnmarkt liepen de noteringen van het Gemengd contract in navolging van New-York aanvankelijk iets op, doch daarna zakten zij in tot op ongeveer 1/2 à 3/4 ct. onder de prijzen van een week geleden om ten slotte weder 3/8 à 1/2 ct. te stijgen.

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in Februari de aanver geweest is als volgt:

	1928	1927	1926
	balen	balen	balen
in Europa	1.010.000	917.000	796.000
„ Ver. Staten v. Amerika	1.055.000	792.000	1.038.000
Totaal....	2.065.000	1.709.000	1.834.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika te zamen gedurende de eerste twee maanden van het jaar bedroegen 4.159.000 balen tegen 3.464.000 balen in 1927 en 3.423.000 balen in 1926.

De Afleveringen in Februari waren:

	1928	1927	1926
	balen	balen	balen
in Europa	962.000	869.000	775.000
„ Ver. Staten v. Amerika	1.004.000	903.000	925.000
Totaal....	1.966.000	1.772.000	1.700.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika te zamen gedurende de eerste twee maanden van het jaar waren 3.984.000 balen tegen 3.531.000 balen in 1927 en 3.726.000 balen in 1926.

Vanaf 1 Juli tot 1 Maart waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika te zamen dit seizoen 15.026.000 balen tegen 13.727.000 balen in 1926/27 en 13.643.000 balen in 1925/26, terwijl de Afleveringen bedroegen 14.985.000 balen tegen 13.540.000 balen in 1926/27 en 13.823.000 balen in 1925/26.

De zichtbare voorraad was op 1 Maart in Europa 1.758.000 balen tegen 1.710.000 balen op 1 Februari. In Amerika bedroeg hij 833.000 balen tegen 782.000 balen op 1 Februari. In Europa en in Amerika te zamen was de zichtbare voorraad dus op 1 dezer 2.591.000 balen tegen 2.492.000 balen op 1 Februari. Hij bedroeg op 1 Maart, 1927 — 2.408.000 balen en op 1 Maart 1926 — 2.221.000 balen.

De zichtbare wereldvoorraad was op 1 Maart 4.917.000 balen tegen 5.099.000 balen op 1 Februari en 4.621.000 balen verleden jaar (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Sao Paulo, waarvan het cijfer van 1 Maart nog niet bekend is, doch die op 1 Februari bedroegen 13.354.000 balen en op 1 Maart 1927 — 4.624.000 balen).

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 103/- à 104/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 106/- à 107/-, terwijl zij van Rio type New York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 72/3 à 73/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Maart-verscheping, 36 ct.; Benkoelen Robusta April/Mei-verscheping, 37 1/2 ct.; Mandheling Robusta Maart/April-verscheping 40 1/2 ct., alles per 1/2 KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-notering van Superior Santos werd verhoogd van 62 ct. op 63 ct. per 1/2 KG. en die van Robusta van 46 ct. op 47 ct.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
6 Maart	52	51	50	—	43	43 1/8	41 7/8	40 3/4
28 Febr.	52	51	50	—	43 3/8	43 3/8	42 1/8	41 1/8
21 „	48 7/8	47	46	—	43 1/8	42 3/8	40 7/8	39 7/8
14 „	48 7/8	47	46	—	43 1/8	42 3/8	40 7/8	40

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Maart	Mei	Sept.	Dec.
5 Maart	\$ 15,95	\$ 15,03	\$ 14,15	\$ 13,90
27 Febr.	„ 15,52	„ 14,84	„ 14,20	„ 13,99
20 „	„ 14,81	„ 14,20	„ 13,58	„ 13,40
11 „	„ 14,02	„ 13,85	„ 13,38	„ 13,23

Rotterdam, 6 Maart 1928.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt bleef lusteloos gestemd. Van St. John N.B. is eenige vraag naar tonnage voor de Middellandsche Zee en de vrachten in deze richting zijn iets beter geworden. Voor een handige Maartboot is naar Napels 16 cents per 100 lbs. betaald. De hoop is thans hoofdzakelijk gevestigd op Montreal, doch ontrent de vooruitzichten van de St. Lawrence kan thans nog niets gezegd worden. Bepaalde bevrachters willen nu reeds onderhandelen voor tonnage van middelmatige grootte naar het Continent en bieden 14 cents voor zwaar graan naar Antwerpen, Rotterdam, Bremen, Hamburg, terwijl reeders 1/2 cent extra vragen voor Duitse havens.

Van West-Indië werd slechts weinig suiker bevracht, doch er is wederom een flinke hoeveelheid verkocht en tonnage kan nu geplaatst worden tot Mei/Juni. Naar de gebruikelijke U.K./Continent havens werd 16/- tot 17/- betaald naar gelang van grootte per Maart en April. Een kleine lading van 2000 tons geraffineerde suiker werd van New York naar U.K. bevracht tegen 19 1/2 cents per 100 lbs. één, 20 cents twee en 20 1/2 cents drie loshavens Mrt./April.

De graanvrachtenmarkt van de North Pacific was zeer gedrukt. Totaal werden 6 booten gedaan, nagenoeg alle voor April tegen 29/- van Vancouver naar U.K./Continent, 6d minder Antwerpen/Rotterdam. Tegen het einde der week waren er geen orders meer aan de markt en booten van 8000 tons werden tevergeefs aangeboden tegen 28/6 per April.

De markt van de La Plata was in het begin der week tamelijk levendig, doch tegen het einde was minder vraag voor alle posities en de vrachten werden iets flauwer, speciaal voor Maart. Van Buenos Aires is 17/- geaccepteerd naar Antwerpen of Rotterdam en 18/- van Bahía Blanca naar Antwerpen/Hamburg range, 6d minder Antwerpen/Rotterdam, optie Genua of Napels 19/6. Voor April/Mei is van boven La Plata havens 22/- gedaan naar U.K./Continent, 23/6 per Mei/Juni.

De chilisalpeter vrachtenmarkt is nog steeds zeer flauw gestemd. Voor volle ladingen is nagenoeg geen vraag. Er werd één partij geboekt, n.l. per April naar Antwerpen/Rotterdam/Bremen/Hamburg tegen 22/9. Er is geen algemeene vraag voor het nieuwe seizoen doch een contract kan worden gesloten voor maandelijksche partijen van 1000 tons Juli 1928/Maart 1929 naar Antwerpen/Rotterdam/Bremen/Hamburg tegen 25/-.

De Middellandsche Zee was kalm en het aantal afsluitingen is lager dan gewoonlijk. Voor erts werd o.m. betaald: Bona/Rotterdam 4/3 (9000 tonner), Bizerta/Newport 5/9, Carthage/Rotterdam 5/-. Van de Golf van Biscaye is eenige stijging in de vrachten waar te nemen. Bilbao/Rotterdam betaalde 5/9.

De uitgaande kolenvrachten van Engeland zijn iets zwakker daar het aanbod van tonnage de vraag ernaar verre overtreft. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Nantes 3/10 1/2, Lissabon 7/1 1/2, Port Said 10/-, Las Palmas 8/3, Peru (2 havens) 16/- en van de Oostkust: Königsberg 4/10 1/2, Hamburg 3/8, Antwerpen 2/9, Genua 7/9, Rio 9/6.-